

FLOTTANS MÄN

KAMRATSKAP

ÖRLOGSTRADITION

SJÖFÖRSVAR

Nr 1 2014

FLOTTANS MÄN

Tidskrift för Flottans Mäns Riksförbund

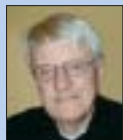
Nr 1 mars 2014

Årgång 80

ISSN 0015-4431

Förbundets Høge Beskyddare:
AMIRALEN H.M KONUNG CARL XVI GUSTAF
Rikshedersordförande:
JAN THÖRNQVIST
MARINCHEF

REDAKTÖR OCH ANSVARIG UTGIVARE:

Olle Melin - epost:omelin@telia.com
Tel 0455-23964
Författarevägen 9, 371 63 LYCKEBY

GRAFISK FORMGIVNING:

Dag Åshage - epost:paul.assar@euromail.se
Tel 0455-48218
Fasanvägen 4, 370 30 RÖDEBY

TRYCKERI: Printfabriken, Karlskrona

PRENUMERATION:

Kontakta kansliet. Kostnad 200 kronor/år. 4 nummer.
Kostnad lösnummer 60 kronor.

ANNONSER:

Kontakta Bo Schagerberg
Epost: bo.sch@bredband.net
08-530 447 57

KANSLI:

Teatergatan 3, 111 48 Stockholm
Tel: 08-678 09 08
Öppet tisdagar 09-16
Internet: www.flottansman.se
Adress e-post: riksforbundet@flottansman.se

PLUSGIRONUMMER:

Riksförbundet: 5 88 19-4
Stora Tratten 35 80 22-2

FLOTTANS MÄNS RIKSFÖRBUND

Ordf: Kommendör Johan Forslund
Tel: 08-571 448 51

V.ordf: Kommendörkapten Jan Wikberg
Tel: 063-12 95 62.

Sekr och informationsansvarig:
Elektroingenjör Bo Schagerberg Tel: 08-530 447 57.
bo.sch@bredband.net

Kanslichef: Örlogskapten Lennart Bresell
Tel kansliet: 08-678 09 08 Tel hem: 08-449 31 58
lennart.bresell@telia.com

STORATRATTEN (Arrendator LoF Stockholm)
PL 326, 130 25 Ingmarsö Tel: 08-542 461 26
Telefontid juni-augusti 09-10, 17-18

Ur innehållet:

Ledare 3
Välkomna till Karlskrona 4-7

Drottningkärs kastell 8-9
Mars - Makalös 12-13
Officersexamen 14
Stryps sjöfarten stannar Sverige 15
Vad en gammal bild berättar 16

Nu är Visborg borta 17
Sveriges längsta bro 18
Med ryska flottan till Ostasien andra resan 20-21
HMS Wasas ångslup 22

Om 8
Riksårsmötet 25-30
Marinstridsdagar i Karlskrona 34
Najaden säljs till Norge 37

Lokalföreningarna 38-45
Nya böcker 48-51

Omslagsbild:

Karlskrona är utgångspunkt för årets riksårsmöte. En symbol för Karlskrona är Mastkranen inom nuvarande Karlskronavarvet, färdig 1805 och i bruk till omkring 1870. Intill kranen ligger de välkända femfingerdockorna. Foto Olle Melin

Nummer 2 2014 utkommer i juni. Manusstopp den 15 maj

Tankar vid årsskiftet

Vid årsskiftet och under de första dagarna på det nya året har vi alla tankar på det, som varit och vad, som väntar runt hörnet; vad bär det nya året med sig för mig och de mina? Året 2014 benämns ju supervalåret, eftersom det är val både till europaparlamentet och till de nationella valen till riksdag, landsting och kommuner. Men det stundar också bland annat olympiska vinterspel och världsmästerskap i fotboll. För Flottans Män väntar riksårsmöte och nordiskt kamratföreningsmöte som de stora händelserna under året. Ett händelserikt år då det blir naturligt att fundera över utfallen och hur det påverkar mig och min situation i stort och i smått. Går de olika valen min väg, kommer vi att ha framgång i de olympiska spelen, vem vinner världsmästerskapet i fotboll? Oavsett vad som händer ute i världen, ser vi fram emot ett år, som förhoppningsvis skall ge oss rikliga tillfällen till samvaro med familj och vänner och möten i kamratföreningen, där vi får möta gamla och nya vänner att dela erfarenheter, minnen och glädjeämnen med.

Sveriges Militära Kamratföreningar har fått Överbefälhavarens uppdrag att genomföra ett stöd till våra veteraner, de svenska män och kvinnor som på olika sätt är och har varit verksamma i internationella uppdrag och stödet ska även riktas till deras anhöriga. I många av våra lokalföreningar engagerar sig medlemmarna på olika sätt i veteranstödet och här ges många tillfällen, då våra medlemmars kunskaper och erfarenheter kommer väl till pass. En erfarenhet, som många av oss bär med sig, är glädjen att möta nya människor i främmande hamnar långt hemifrån. Framför allt när vi var unga och i början på sjömansbanan, uppskattade vi mycket att bli omhändertagna, när vi kom i hamn, kanske bjudna på middag eller mötas av ett välkomnande i sjömanskyrkan eller sjömanshemmet. Den erfarenheten och förståelsen för hur viktigt det är med gemenskap och samvaro, när tillvaron kanske inte riktigt är som vanligt, är bra att ta med sig i veteranstödet. Små gester och aktiviteter kan betyda mycket för någon, som är ensam eller har mindre angeläna upplevelser bakom sig.

En viktig händelse under året är ju vårt Riksårsmöte i månadsskiftet maj-juni. Det är ju enda gången under året, då alla medlemmarna i kamratföreningen ges möjlighet att komma samman och då beslut av övergripande och gemensam karaktär skall fattas. Det är då angeläget, att så många som möjligt deltar och därför bör arrangemanget vara sådant, att alla medlemmar kan delta. I år är lokalföreningen i Karlskrona arrangör och mötet kommer att gå av stapeln ombord på ett fartyg under resa från Karlskrona till Polen och åter och jag hoppas på stort deltagarantal. För att underlätta deltagandet i framtiden

och förhoppningsvis öka antalet deltagare kommer styrelsen att lägga en proposition till riksårsmötet avseende framtida riksårsmötens förläggning med inriktningen, att de alltid ska genomföras på färja, som utgår från stockholmsområdet, oavsett vilken lokalförening som svarar för arrangemanget. Den här inriktningen har diskuterats många gånger tidigare och tiden är nu mogen att ta ett beslut.

I mitten på juni står Flottans Män som värd för det XVII:e Nordiska Marina Kamratföreningsmötet och det är lokalföreningen i Göteborg som är arrangör. Minneshögtid, studiebesök och kamratlig samvaro står på agendan. En viktig punkt under mötet är utbytet av erfarenheter, framtida planer och idéer, som kan ge impulser till kommande aktiviteter. De internationella kontakterna är värdefulla och vi kan alla lära något av varandra.

Försvarsdebatten har ju varit omfattande det senaste året. Påeldade av händelser i vår omvärld, har ett stort antal debattörer framfört synpunkter på försvarspolitikens inriktning och försvarsmaktens framtida utveckling. Nedmonteringen av vår försvarsförmåga måste avbrytas och det nationella försvaret måste prioriteras är de två åsikter, som varit mest frekventa i debatten. Sveriges försvar börjar inte i Afghanistan utan i Sverige är ett slagord, som några debattörer har använt. Den senaste tiden syns det, som dessa åsikter har fått genomslag. Flera av våra ledande politiker har, framförallt under Sälkonferensen, framfört uppfattningen, att det nationella försvaret ska komma i centrum och försvarsmaktens kapacitet ska inte tillåtas nedgå. Flottans Män har under lång hävdad, att den inriktningen är den enda rätta och då är det ju naturligtvis glädjande med sådana uttalanden från ledande politiker, men från ord till handling är steget ibland väldigt långt.

Under mars månad kommer försvarsberedningen att lämna sitt betänkande, som ska utgöra ett underlag till det försvarsbeslut, som riksdagen ska fatta nästa år. Vi ser med spänning fram emot, vad det dokumentet innehåller och vilka rekommendationer beredningen ger till Riksdagen.

Det här är tankar kring några viktiga företeelser och händelser, som berör och påverkar Flottans Män under 2014. Välkomna till ett händelserikt och spännande år med Flottans Män!

Johan Bråmstedt

Välkomna till Karlskrona och årets riksårsmöte

Stumholmen var i mer än 300 år marinens kornbod med förråd och småindustrier för marinens räkning. Idag är Stumholmen civil, med Marinmuseum, Kustbevakningen m.fl. myndigheter, men också ett modernt bostadsområde med devisen "Nära havet vill jag bo".

Beslutet om Karlskronas grundläggande fattades av Karl XI i november 1679 och den nya örlogsstaden fick sina stadsrättigheter den 10 augusti 1680.

Karl XI:s syfte var att flytta flottan söderut för att komma närmare dåvarande arvfjenden Danmark, vars flotta ganska ohämmat kunde härja i södra Östersjön. Karl XI ville se en ny barockstad i en av Europas dåtida stormakter. Karlskrona kom ursprungligen att byggas på cirka 35 öar.

Sedan 1680 och långt fram i vår tid har flottan och sedermera kustartilleriet satt sin prägel på staden och Karlskrona har sedan grundandet varit en av landets största garnisonsstäder. Åren 1902 till och med 1927 fanns ytterligare ett regemente i Karlskrona, Karlskrona grenadjärregementet, I 7.

Sedan försvarsbesluten 2000 och 2004 är flottan till sin huvuddel koncentrerad till Karlskrona och Karlskrona kustartilleriregemente, KA 2, är nedlagt.

Karlskrona kommun har idag cirka 64 000 invånare och förutom marinen domineras arbetstillfällena inom IT-sektorn, ABB har sin kabelfabrik i Karlskrona och i övrigt finns ett stort antal medelstora och mindre företag.

De marinaförbanden är Marinbasen, Sjöstridsskolan, 1.ubåtsflottiljen och 3.sjöstridsflottiljen. Till detta kommer Försvarets materielverk med stor närvaro i staden och den enhet, som kanske omhuldas allra mest av Karlskronas invånare, Marinens Musikkår.

I december 1998 upptogs Örlogsstaden Karlskrona på UNESCO:s världsarvslista, då som Sveriges nionde världsarv. (560 på UNESCO:s lista. I dag har Sverige 15 världsarv.

I motiveringen för Karlskrona står står:
"Karlskrona är ett utomordentligt väl bevarat exempel på en

planerad europeisk örlogsstad, som influerats av äldre anläggningar i andra länder. Karlskrona har i sin tur tjänat som förebild för efterföljande städer med liknande uppgifter. Örlogsbaser spelade en viktig roll under de århundraden när storleken på ett lands flottstyrka var en avgörande faktor i europeisk realpolitik och Karlskrona är den bäst bevarade och mest kompletta av dem som finns kvar."

I bildkavalkaden på sidan 6 och 7 finns ett antal bilder med välkända Karlskronamotiv, som alla passar väl in i världsarvet.

Stora delar av sträckningsmuren är idag riven, men en stor del av muren återfinns mellan Amiralitetstorget och Arklimästaregatan (bakom Sjöofficersmässen). (Bild 1)

Delar av sträckningsmuren finns också kvar i form av Bastion Aurora vid Kungsbron. I anslutning till bastionen finns bysten av Eric Dahlberg, mannen bakom stadsplanerna och på så sätt stadens förste stadsarkitekt. (bild 2)

Nordens största torg finns i Karlskrona och här finns några av stadens monumentala byggnader, bl.a. två kyrkor. På bilden syns Tyska kyrkan, ritad av Nikodemus Tessin den yngre och ombyggd efter 1790 års brand av Olof Tempelman. Karlskrona hade från början ett mycket stort inslag av tyska hantverkare och köpmän och dessa hade en egen församling fram till 1846. På bilden syns också statyn av staden grundare, Karl XI, som funnits där sedan 1897 och skapad av John Börjesson. (bild 3)

Flottan fick redan 1681 en egen församling, Kungl Amiralitetsförsamlingen. Amiralitetskyrkan, Ulrica Pia, byggdes som ett provisorium 1685. Turligt nog blev det ingen ny kyrka och den gamla träkyrkan används fortfarande av församlingen, som är Sveriges enda kvarvarande militära församling. Utanför

Karlskrona stadsplan (Trossö och intilliggande öar) härstammar dels från 1683 och dels från 1694. Bilden visar stadsplanen från 1694, där en bastant sträckningsmur skulle skilja den civila staden från den militära.

kyrkan står fattigstubben Rosenbom, som blev världsberömd genom Selma Lagerlöfs bok om Nils Holgersson. (bild 4)

Klockstapel, som byggdes 1689, var från början en tidgivare för örlogsvarvets personal och kom först i kyrklig tjänst 1909. Enligt traditionen ska ett av antikens sju underverk, fyrtornet i Alexandria, stått modell för klockstapel. (bild 5)

I Wasaskjul kunde man från och med 1763 bygga fartyg inomhus. Byggnaden fick sitt namn efter bygget av af Chapmans första linjeskeppsbygge i Karlskrona, *Wasa*. Sist byggda fartyget i byggnaden var fregatten *Norrköping* 1858. I dag fungerar byggnaden som båt-skjul och en gång om året ger Marinens Musikkår i detta fantastiska byggnadsverk. (bild 6)

Repslagarebanan på Lindholmen togs i bruk 1697 och var i varvets drift till och med 1960. Byggnaden är Europas längsta träbyggnad, 323 meter lång. I dag driver Varvshistoriska föreningen i Karlskrona repslagarverksamhet i byggnaden. (bild 7)

Fredrik Henrik af Chapman satte under slutet av 1700-talet och början av 1800-talet sin prägel på varvets verksamhet. Förutom skepp av olika slag var han också husbyggare. Modellsalsbyggnaden i Örlogshamnen är hans skapelse och på övre plan fanns den s.k. Modellsalen. Foto Håkan Jönsson. (bild 8)

Kasern Sparre har väl så gott som samtliga som tjänat flottan haft kontakt med. Byggnaden byggdes i omgångar från 1790 till 1914 och flottans verksamhet där lades ned 1984. I dag huserar Boverket och några andra myndigheter i den gamla kasernen. (bild 9)

Kungsholms fort är idag världens oavbrutet längst bemannade fort. Sedan april 1680 har det funnits militär närvaro på ön, även o verksamheten i dag är starkt begränsad. Bilden visar den välkända båthamnen, byggd 1830-1838 och skapad av Baltzar Cronstrand. (bild 10)

Stadsdelen Björkholmen är känd för sina ryggåsstugor och sin dialekt, björkholmskan. Stugorna på Nordenskjöldsgatan kan tjäna som underlag för den av prins Wilhelm berättade historien om varvsarbetarna, som inför ett kungabesök endast målade gaveln mot gatan och på prinsens fråga svarade: "Det gick inte att få ut större burkar genom 17:s port!" (bild 11)

Världsarvet finns representerat även utanför centrala Karlskrona. Kronokvarnen i Lyckeby kom till för att bereda all den spannmål, som måste föras till Karlskrona för att tillgodose flottans behov. Idag huserar Karlskrona vattenverk i den gamla byggnaden från tidigt 1700-tal. (bild 12)

Fredrik Henrik af Chapman begärde hos kung Gustav III att få bygga en blekings allmogestuga som sommarviste. Det blev mer en herrgård än en stuga. Här bodde Chapman i slutet av sin levnad, men den gravkammare han förberedde för egen räkning kom aldrig till användning, eftersom gården såldes och af Chapman fick sitt sista vilorum på Augerums kyrkogård. (bild 13)

Olle Melin

Foto: Olle Melin

1

2

3

4

6

7

5

8

10

9

11

12

13

Bildkavalkad Karlskrona

Drottningsskärns kastell – den grå lusen

I förra numret av vår tidning skrev jag, att kursen 12,5 grader ledde från Karlskrona angröring in till God Natt. På vägen vid försänkningen ser man Drottningsskär om babord och Kungsholms fort om styrbord, två befästningar, som började anläggas i samband med Karlskrona grundande 1680 och skulle utgöra skydd för anfall genom huvudinloppet in till örlogshamnen och varvet.

Drottningsskärns kastell är den ena av de gamla befästningarna vid södra inloppet till Karlskrona. Eric Dahlberg gjorde 1680 ett utkast till försvaret av Aspö sund, som sundet mellan Tjurkö och Aspö då kallades. Enligt generalplanen av samma år skulle där anläggas, dels en femhörning bastionsfästning på Båkholmen, den östra av de båda holmarna i sundet, medan på Dynan, den västra av holmarna, skulle uppföras en ”stark donjon eller förhöjt batteri av 60 grova stycken, försedd med fyra bastioner”. Båkholmen blev Kungsholmen och Dynan Drottningsskär.

Huggen sten togs från raserade befästningar i Landskrona och Kristianstad, kalk och kalksten från Öland och Gotland och granspiror, särskilt markerat, från Gotland.

Arbetskraften kom från regementena i Småland och Östergötland och utgjorde våren och sommaren 1683 över två tusen man. Arbetstakten nedgick därefter beroende på vissa beslutsfattare oförmåga. Då, liksom idag, diskuterades det nämligen intensivt, om flottan skulle ligga i Stockholm eller Karlskrona. Men 1688 slog tydligen kung Karl XI näven i bordet och dömde till Karlskronas fördel.

Arbetena på den fyrkantiga kasemattbyggnaden, donjonen, kom igång omedelbart efter det att generalplanen fastställdes, men först 1696 synes det bombsäkra taket ha blivit färdigt. Därefter kom turen till de två bastionerna åt sjösidan, Maria och Kristina. Ännu på 1720-talet var kurtinen (vallen) mellan sjöbastionerna ofullbordad liksom de båda bastionerna åt landsidan, som fick namnen Hedvig och Ulrica.. Det dröjde till inemot 1700-talets mitt, innan de sistnämnda blev färdiga liksom Ravelinen, det viktigaste utanverket på andra sidan av den våta graven mellan donjonen och Aspö. Först 1815 belades Donjonens tak med kopparplåt. Stora delar av denna blåstes ned 1857, varefter takbeläggningen ersattes med engelskt skiffer.

Kastellet var krigsrustat under åren 1710, 1719, 1741-43, 1788-90, 1801 och 1808-1811. Garnisonen torde varit störst 1801, då den uppgick till inemot 250 man. Bestyckningsplanen av 1795 upptog 77 kanoner (24 punds - 3 punds) och 10 mörsare (60 punds - 16 punds).

Fram till cirka 1800 betraktades Drottningsskär som huvudbefästning, varefter denna roll övertogs av Kungsholms fort

Drottningsskär från luften. Foto Peter Nilsson

Tillkomsten av räfflade kanoner och självsprängande ammunition gjorde, att försvaret av inloppet till Karlskrona kunde ske från en befästning, varför Drottningsskär avbemannades 1871 och kanonerna togs bort några år senare. År 1895 avfördes Drottningsskär ur listan över Sveriges befästningar. Under första världskriget placerades två 12 cm jagarkanonerna på huvudvallen. Dessa kanoner flyttades i mitten av 1920-talet till Hytterna på Aspö och utökades med en pjäs. Under andra världskriget fungerade Drottningsskär som förläggning och förråd.

Drottningsskärns kastell exemplifierar på ett utomordentligt sätt den fästningsbyggnadskonst, i vilken Erik Dahlbergh var en mästare med europeiskt rykte. Han har själv uttryckt sin beundran över kastellet med uttalandet: Skönare sjökastell finns inte i hela Europa.

Bastionerna gavs namn efter svenska drottningar och dessa namn kan läsas på en stenplatta över portvalvet åt borggården. Inskriptionen där är undertecknad med ”e.J.D.B.” och avfattad på latin. Den lyder i översättning: *”Neptunus hav brytes av göternas Maria som Christina Hedvig och Ulrica hjälper Fyra drottningar styr Neptunus rike Ensam skall han vara underlägsen flera drottningar.”*

Inskriften över porten på fasaden mot Aspö har en stolt utformning på latin, som översatt lyder:

”Under den mycket upphöjde Carl XI:s svars, göters och venders konungs lyckosamma styrelse, då hela ledningen av befästningarna i Sverige och dess provinser låg hos den mycket lysande greven Eric J Dahlbergh, Hans Kungliga Majestäts rådsherre, fältmarskalk och generalguvernör över Lifland, reste sig detta sjökastell från grunden 1696.”

Sedan 1994 förvaltas kastellet av Statens fastighetsverk, som lagt ner omfattande restaureringsarbeten. Bl.a. har en ny bro från Aspö till kastellet anlagts från utanverket och är byggd enligt samma modell som den bro, som var den ursprungliga..

Några nedslag i Drottningkärs historia

1710 Böldpesten drabbade Sverige och Karlskrona. För pestens offer anlades norr om Drottningkär en kronokyrkogård för i första hand pestens offer. Fästningsprästen Westelius skriver hösten 1710, att detta år har jag begravt 2125 offer för pesten förutom alla dem, som begravts i massgravar med gångkläderna på. Kyrkogården finns fortfarande kvar.

1777 Detta år föds på kastelet Johan Anders Wadman, son till fästningsprästen. Wadman har gjort sig känd som den statstjänsteman, som skrivit den kortaste tjänsteskrivelse någonsin – ett ord. På generalläkarens fråga efter Sveriges sista krig 1814, där Wadman tjänstgjorde som sjukhuskommissarie, var allt brännvinet tagit vägen, svarade Wadman endast – Utsupet! Detta har därefter blivit ett känt uttryck.

1770-tal En gammal skröna anger, att en greve Rolamb, deltagare i det s.k. Anjalaförbundet, fängslats på Drottningkär och satt där i mörk arrest i 17 år. När han släpptes ut i ljuset levde han endast fem dagar. Arkiven ger ingen upplysning om detta. Den enda fånge, utöver den egna bemanningen, som förkommer, är en timmermangesäll från Stralsund, Brokull. Han satt dock endast i fem dagar.

1789 Denna sommar blockerar en rysk flottstyrka under det svensk-ryska kriget inloppet till Karlskrona. Rysslands tsarinna, Katarina den stora lär då ha sagt, att vore det inte för den grå lusen (Drottningkär), skulle jag lätt intagit Karlskrona. Vad hon inte visste var, att endast 7 av fortets cirka 70 kanoner var brukbara, bl.a. beroende på den återfallsfeber, som då härjade i Karlskrona.

1799 Fästningskommendanternas makt var stor, även gentemot den civila befolkningen. På Aspö fanns ingen kyrka, så aspöborna hade tillträde till gudstjänsterna på Drottningkär. Efter predikan trädde kommendanten fram och meddelade förhållningsorder av olika slag. En dag 1799 står kommendanten Bagge i predikstolen och meddelar: Hädanefter ska varje aspöbo låsa sina båtar och ta bort segel och åror, så att inte vanartiga artillerister lockas fly från fästningen. Det är kanske denna order, mig veterligen inte upphävd, som gör, att vissa aspöbor gör så även i dag.

1801 Drottningkär är fullbemannat i samband med den engelska blockaden av Karlskrona. Om denna blockad kan Du utförligt läsa i Flottans Män nr 2 från 2013.

1809 Julafton detta år görs en mycket enkel anteckning i fästningens loggbok:

Den 24 december 1809. SSV, mulet. Kl 10 utpasserar fregatten Camilla, major Carl af Klint, för att vid Port ilandsätta den olycklige Konung Gustaf IV Adolf med sin gemål och barn, vilken hela Kungl familj var ombord. Ingen honnör gjordes vid utpasserandet för dem från kastellerna, emedan fregatten endast förde vimpel. Herr överstelöjtnanten och Riddaren af Trolle var följaktig som ambassadör. Utpasserade även briggen Delfin.

1873 Detta år anlades försänkningen vid inloppet till Karlskrona, som därefter i många fall varit ett gissel för sjöfarten, trots ordentlig markering såväl i naturen som i sjökortet. Stenen togs från norra Aspö och fraktades ut till Drottningkär på en 600 mm järnväg, varefter den tippades i havet. Det var enklare förr; det behövdes vare sig miljöprovning eller vattendom.

Olle Melin

Foto: Olle Melin

Donjonen från ravellinen med den nya bron

Drottningkär, huvudvallen och kommendantbostället

Bron och huvudingången

Förläggingsvalv i Donjonen

Det kom ett brev

Mitt namn är Kurt Olsson. Jag har arbetat med motorer, av alla de slag, alltsedan 1955. Jag fortsätter med detta alltjämt, nu mest som deltidsjobb och hobby. Mitt intresse för fartyg och sjön kommer från, att vi sommartid bodde vid inomskärs-farleden förbi Dalarö, där det då var tät fartygstrafik.

Jag mönstrade våren 1961 i Stockholm och alla, som stod före mig i kön, fick beslut om placering vid I 19 i Boden. Min räddning, jag ville ju så gärna till Flottan, kom av att snabbt svara Nej!. Frågan till mig var; om du är ute i skogen och tappar dina glasögon, hittar du tillbaka då? Mitt svar var det rätta. Jag fick 18 månaders special-maskintjänst. Först 6 jättebra skolmånader i Karlskrona och på Berga och därefter först på J16 Öland och kort därefter på J23 Hälsingland. Möjligen var den senare, dåtida jagar-historiens största problembarn?. Hon byggdes sist och skrotades först.

En perfekt solig försommardag 1962 gick vi inomskärs tillsammans med J19 Småland och J21 Södermanland från Berga upp mot Sandhamn. När vi skall gå utomskärs på sydostlig kurs och mitt på dagen och inte ett moln på himlen, så säger det Pang! Vi går på grynnan Pojken på 4 meters djup. Grundet var väl utprickat och inget fanns att skylla på. 25 knop blev snabbt noll. Vår högt vördade kapten kastade befälsmössan i durken, det såg jag klart. Vi fick ligga kvar i området till nästa dag, då en bogserare drog in oss, baklänges, skam till sägandes, till Örlogsvarvet på Djurgården i Stockholm. Det blev mer än 2 månader i dockan, där sedan många år Regalskeppet Wasa ligger. En propeller var kraftigt skadad (babordssidan som jag minns) och propelleraxeln var böjd som en banan. Vår sommarresa med jagardivisionen till Leningrad var bara att glömma.

Fram på hösten var J23 i drift igen, men allt blev inte ok. Vi fick svåra vibrationer i akterskeppet. Innan det var muckardags hann vi dock med att uppleva ett skarpt läge. Berlinmuren höll på att slutas och hög krigsberedskap påkallades en sen kväll. Vi gick, helt nedsläckta, i högsta fart ned genom Kalmarsund och jag har alltid därefter hoppats, att inga fiskare eller andra småbåtsägare var ute den kvällen och kom i vägen för fartyget eller vågorna. Som tur var blev det inte stormaktskrig då.

Det allra mesta under min värnpliktstid var mycket lärorikt och nog mognade jag mycket under den tiden, vilket inte är så många av dagens ungdomar förunnat att få göra. Många roliga episoder finns också att minnas. Vi hade ett nedmonterat raketbatteri längst akterut på backen. Avvisaren för översköljande vågor fanns dock kvar och med hjälp av några träplugg i botten, som våra timermän fixade och påfyllt med vatten, så fick vi, tror jag, Kustflottans enda swimmingpool. Detta kunde vi glädjas åt på frivakter och i skön sommarsol.

Efter muck hoppades jag, att jag några år senare skul-

le bli återinkallad på repövning, men så blev det inte. När ett rekbrev från Krigsmakten hämtas ut på posten, var det enbart min bil som det gällde och brevet angav ändrad uppställningsplats vid mobilisering. Så synd för mig!

Kurt Olsson

Värnpliktigt maskinunderbefäl på
J23 - HMS Hälsingland, 1962

Bilder och bildtexter ur Kurt Olssons album

Kustflottans garanterat enda swimmingpool

Kommendörkapten Reutersvärd

Chefen för marinen inspekterar vid Berga

Det kom ett brev

Jag skrev en historia om min tid på *Marieholm*, där jag gjorde en del av min värnplikt. Jag försökte skicka den till Bengt Hielm som i *Flottan Män* nr 1 2011 gjorde ett upprop, men jag kunde inte nå honom. Har jag nu skrivit ihop historien, så får jag väl skicka den till någon annan. Kan-ske finns det någon, som var med på fartyget *HMS Marieholm* 1970 och undrar, vad det var, som smällde så förskräckligt vid ett tillfälle? Det var mitt fel!

Jag hoppas det är preskriberat nu!

Jag har ett par sammanhängande historier, som jag knappt vågar berätta, när jag tänker tillbaka på den något oansvariga unga man, jag var. Men dessa måste väl vara preskriberade nu.

Jag gjorde min värnplikt i flottan 1970 och låg under sommaren på *HMS Marieholm*. Jag var fotograf och trivdes ganska väl med min placering, som ju innebar en hel del spännande helikopterturer utan dörr 15 meter över vattnet samt mycket hav och vatten. Jag tog en del bilder på torpedbåtar, jag tycker blev bra.

Jag hade dessutom ett intresse för kemi med en dragning åt det pyrotekniska. I mitt fall gillade jag, när det smällde. Dessutom var det väl lite tråkigt, när vi låg i hamn. Ett sätt att göra smällare var att blanda svavel och zinkstoft i en burk. För att testa blandningen, tände jag eld på cirka 50 gram i fotolabbet. Jag hade dock inte räknat med rökutvecklingen, som blev så omfattande, att jag inte kunde se handen framför mig. Jag måste väl ha haft någon slags ansvarskänsla, för jag ville kontrollera, om det brann, men helst utan att slå larm. Så jag sprang och hämtade min gasmask och med den på kröp jag in i det rökfyllda labbet och letade efter eldhärdar. Tyvärr läckte väggarna rök så mina kamrater upptäckte det och hämtade ett befäl, som knackade på dörren. Jag öppnade, efter en viss tvekan, iklädd gasmask och fick se befälet samt mannarna i maskin, som stod och tittade. Jag fick ju förklara mig och efter att ha putsat lite skor åt fanjunkaren, så var allt glömt. Det var väl andra tider då, antar jag. Med dagens terrorism, hade det hela nog inte blivit glömt så lätt.

Jag var i alla fall tacksam, men inte tacksam nog att lära mig något. Lite senare gjorde jag en bomb av en tjugofemmers filmburk (cirka 8 cm i diameter och 3 cm

tjock) fylld med blandningen i fråga. Jag gjorde en tändare av en ficklampsglödampa, som jag, efter att ha filat ett litet hål i glaset, fyllde med svartkrut och lödde elsladdar på. (Förmodligen inte i den ordningen) Efter att ha tejpat ihop det hela ordentligt, sänkte jag ner burken cirka en meter under vattnet och en meter från fartygets sida. Med hela maskinmässens besättning som vittne, så antände jag det hela med ett 4,5-voltsbatteri. Jag hade nog missbedömt sprängkraften lite och sannolikt hjälpte vattnet till att förstärka denna, men det blev en väldigt smäll och hela fartyget riste till ordentligt. Det ringde i örönen och det klirrade lite överallt i mässen. I maskinrummet ramlade en lampa ner och träffade en sovande maskinist i huvudet. Chefen för kustflottan, Christer Kirkegaard, lämnade ett sammanträde högst upp i fartyget och sprang ner i maskin för att ta reda på, vad det var som hände. Jag antar, att han trodde att något hänt med ångmaskinen.

Dagen efter vid uppställningen blev det utfrågning, men mina kamrater var solidariska med mig och skakade oförstående på huvudet. De hade inte noterat någon smäll över huvud taget. Tur det, får jag väl säga.

Senare utbildade jag mig till läkare och är nu chef för Fysiologiska kliniken på Caipo St Görans sjukhus. Så det gick väl ganska bra för mig och jag växte ifrån bomberna. Min hustru låter mig inte berätta denna historia för våra pojkar, vilket förmodligen är klokt.

Om någon, som var med på fartyget vid den tiden, undrar, vad det var som smällde, så har dom förklaringen nu i alla fall.

Med vänlig hälsning
Niklas Storck

Mars – Makalös - femtonhundratalets JAS

För 500 år sedan hade Sverige inte någon egen flotta. Sverige/Finland var sedan Kalmarunionen i slutet av 1300-talet under gemensamt styre med Danmark och Norge. Den örlogsflotta, som fanns i tidigt 1500-tal, var koncentrerad till Öresund och nästan helt i den danske konungens makt. Gustav Wasas uppror mot den danske kungen medförde, att Sverige blev en egen nation.

När Gustav Wasa började sin regeringstid, insåg han omedelbart behovet av en egen örlogsmakt. Bland det allra första, som han spenderade en hårt ansträngd statskassa med, var inköp av 10 krigsfartyg från Lübeck. De levererades år 1522 och detta år brukar räknas som Svenska Flottans födelseår.

På den tiden var sjökrigets strategi en fråga om att ramma och borda fiendens fartyg. Men kanoner hade blivit alltmer användbara och ett nytt moment i sjökriget tillfördes. I stället för att bara borda och ramma, blev det allt viktigare, att i sjöstridens inledning med sitt fartyg söka position för att använda artilleriet och beskjuta fienden. Det var i just denna tidsepok som *Mars* byggdes. Visst var det fortfarande viktigt med många soldater ombord, men kanonerna kunde göra förarbetet. *Mars* blev en mäktig kanonplattform, Östersjöns utan jämförelse största och modernaste örlogsfartyg i sin samtid. Man kan nog säga, att hon var 1500-talets JAS, både i fråga om kostnad för byggandet liksom i effektivitet. Låt vara att *Mars* gick under i sin första större sjöstrid, men då var hon i stort sett ensam mot den förenade danska och lübeckska flottan.

Christer Warfvinge.

Mars Makalös- utställningen i Västerviks museum

Sommaren 2011 påträffade det Västerviksbaserade dykarternamet Ocean Discovery ett stort vrak på 75 meters djup öster om Öland. Vraket identifierades så småningom som *Mars*, ett av vår tids mest makalösa marinarknologiska fynd. *Mars* var gigantisk efter den tidens mått. Hon var bestyckad med 120 kanoner av olika dimensioner. Vrakplatsen ger idag stor kunskap om 1500-talets kanoner. Redan nu kan man beskåda de första föremålen från *Mars*, nämligen skeppstimmer och delar av en kanonlavett med tillhörande hjul. De upptagna delarna ligger i en bassäng med vatten från Östersjön, byggd för detta ändamål. I bassängen finns också en bärgad bronskanon, över tre meter lång. Denna pjäs kallas för fältslanga och på bakstycket syns tydligt Erik den XIV:s vapensköld. Av någon anledning så exploderade fältslangan innan *Mars* gick till botten. Fältslangan hittades i två delar

på vrakplatsen. En gissning är, att kanonlavetten kan ha tillhört fältslangan. Ett annat föremål, som också har bärgats, är en relingskanon kallad "falkon", den första som hittats i världen.

Herraväldet över Östersjön var svårt att äga på 1500-talet. Handeln var viktig för alla parter, så stridigheter förekom ofta. Kampen om Östersjön eskalerade så småningom i Nordiska 7-årskriget 1563-1570.

1564 utkämpades en sjöstrid öster om Öland. Det var danska och lübska krigsskepp, som var på motståndarsidan. Sveriges största fartyg *Mars* och *Elefanten* deltog i striden och det var i detta sjöslag, som *Mars Makalös* gick under, troligen med man och allt. På vrakdelar syns tydligt, att det var brand ombord.

Elefanten klarade sig i detta sjöslag, men gick någon månad senare på grund norr om Kalmar och blev vrak. Delar från *Elefanten* har bärgats och del av akterskeppet finns nu på utställningen tillsammans med *Mars Makalös*. I utställningen ingår, förutom delar av *Mars Makalös* och *Elefanten*.

Ett annat vrak är *Ringaren*, som var ett handelsskepp. Delar av lasten, skeppstimmer och andra detaljer har bärgats.

Flera dataskärmar finns placerade runt i utställningshallen, där kan man följa historien om *Mars Makalös* från upptäckten 2011 tills sommaren 2013, då bärgning av kanoner och skeppsdelar utfördes. Det finns också en filmsal, där det visas film om *Mars Makalös*. Så när ni har vägarna förbi Västervik, gör en sväng in till vårt museum, ta en paus och se utställningen. Mera material kommer på hemsidan.

Bosse Nord

Foto: Bosse Nord

Källa till texten ovan: Veronica Palm, arkeolog vid Västerviks Museum

Mars Makalös

Johan Runnby bördig från Västervik, professor i marinarkologi vid Södertörns Högskola öppnar Mars Makalös utställningen

Johan Runnby och Hans Ellervik med 4 kanonjärer på väg att öppna utställningen Mars Makalös

Kanonsalut för Mars Makalös

Veronica Palm Västerviks Museum och Ingemar Lundgren Ocean Discovery framför akterdel från Elefanten

Skådespelare från Kalmar Renessansgille vid invigningen av Mars Makalösutställningen

Ny CD med Marinens Ungdomsmusikkår

I samband med 2013 års sista konsert med Marinens Ungdomsmusikkår, där för övrigt Sven-Bertil Taube medverkade som sångsolist, släpptes musikkårens senaste CD *WE MARCHES*. Skivan innehåller 14 mer eller mindre kända marscher

Marinens Ungdomsmusikkår, MUK, är en militärmusikkår, som består av 70-talet talangfulla och ambitiösa ungdomar. Marinens Ungdomsmusikkår har ett nära samarbete med Marinens Musikkår och utgår liksom MMK ifrån Karlskrona. MUK är den enda ungdomsmusikkåren i Sverige, som är godkänd för högvakt på Kungliga Slottet.

Musikkårens målsättning är att hålla högsta kvalitet på exercis och musik. Detta åstadkommer man genom regelbundna repetitioner, musikmarscher och konserter; både i Sverige och utomlands. Under de senaste åren har kåren framträtt vid militära tattoo i inte mindre än 12 tyska städer; bl a Bremen, Fulda, Frankfurt, München och Berlin. Kåren har även framträtt vid Birmingham International Military Tattoo 2010 i England samt vid bröllopsfirandet av HKH Victoria och Prins Daniel. Året 2012 inledde kåren med deltagande i The Rose Parade i Pasadena, USA som beskådades av en miljon på plats och ytterligare hundratals miljoner via internationell tv. Därefter har kåren även besökt Spanien och Schweiz.

Ny CD

Som sagt innehåller skivan 14 marscher representerande 6 olika nationer. Sista spår på skivan innehåller den tyska marschen Regina, mer känd som Flottans defileringsmarsch. Många av de andra marscherna är välkända, medan en del andra för många är nya för örat, men väl så bra. Det låter fantastiskt bra om dessa unga musikanter, som dessutom borrar för en framtid för militärmusiken.

Vill Du köpa skivan, kan Du göra detta genom att sätta in 150 kronor på plusgiro 369063-3

Musikkåren behöver allt stöd, den kan få och genom ett stödmedlemskap gör man stor skillnad. Ett stödmedlemskap kostar enbart 100 kronor per person och år. Medlemskap erhålls, om Du sätter in beloppet på plusgirot ovan. Ange texten "Stödmedlem" samt namn och adress och gärna även mejladress.

Ytterligare uppgifter kan Du få via musikkårens hemsida www.muk.se

Olle Melin

Officersexamen i Karlskrona

Trots en krympande försvarsmakt utbildas årligen ett antal elever för en framtid som officer. Den 12 december utexaminerades 40 nya specialistofficerare för tjänstgöring vid de marina förbanden Marinbasen, 1. ubåtsflottiljen, 3. sjöstridsflottiljen, 4. sjöstridsflottiljen samt Amfibieregementet.

Utbildningen har dels genomförts vid Sjöstridsskolan i Karlskrona, där kommendör Erik Andersson är chef och dels vid respektive förband enligt ovan.

Brigadgeneral Ola Truedsson, bördig från Karlshamn och med ett förflutet vid KA 2, förrättade examen, vilken genomfördes i Kungl Amiralitetsskyrkan, Ulrica Pia.

Marinens Musikkår medverkade och amiralitetspastor Henrik Lindén förrättade korum. Ett stort antal anhöriga hade mött upp i kyrkan för att gratulera marinens nya specialistofficerare.

Flottans Män Karlskrona genom ordförande Göran Löfgren delade ut bokpremie ur Sture Hallgrens minnesfond till Jens Rydh.

Olle Melin

Jens Rydh tar emot
bokpremie från Flottans
Män av Göran Löfgren

Ola Truedsson förrättar officersexamen

RĪGA | 2014

Välkommen ombord, välkommen till Riga!

Följ med på en kryssning till Riga, kulturhuvudstad 2014. Flanera på egen hand och njut av pittoreska miljöer och vacker jugendarkitektur. Vill du förlänga din minisemester kan du checka in på 4-stjärniga Tallink Hotel Riga, som är beläget endast fem minuters promenad från Gamla Stan.

Kryssning
till Riga

fr 100:–

Ingår: båtresa, del i B2-hytt.
Prisex gäller t o m 12.6 2014.
Gäller utvalda avgångar.

Kod: SENIOR

Hotellpaket
Tallink Hotel Riga

fr 643:–

Ingår: båtresa, del i B2-hytt,
del i dubbelrum inkl frukost.
Prisex gäller t o m 12.6 2014.

Kod: SENIOR HOTELL

www.tallinksilja.se 08-666 33 33

Priserna gäller per person utvalda avgångar.
Begränsat antal platser.

 TALLINK SILJA LINE

Stryps sjöfarten stannar Sverige!

I början av år 2013 avslöjade ÖB, att vårt militära försvar under det kvartsekel, som gått sedan Berlinmurens fall, nu är så uttunnat, att resurserna är slut efter endast en veckas försvarsstrid. Men detta är inte vårt enda försvarspolitiska problem.

Under samma tid har näringslivet genomgått en omfattande förändring av sin försörjning. I dag bygger vår industri, handel och offentliga sektor på ett ständigt varuflöde. Logistiksystemen utgår nu från principen ”just in time”, dvs. den traditionella lagerhållningen är nu förlagd till transportsektorn. Denna förändring har varit nödvändig för att bevara näringslivets konkurrenskraft. Det är för sin verksamhet helt beroende av, att transporter fungerar utan allvarliga störningar. Vid en allvarlig kris t.ex. ett väpnat angrepp i vårt närområde måste vi räkna med stora störningar i sjötransporterna runt våra kuster. Säkra sjötransporter till och från vårt land är emellertid helt avgörande för att vårt samhälle skall fungera. Mer än 90 % av alla varor, som importeras till vårt land, transporteras på fartyg. . Godsmängden ökar kontinuerligt. En svår störning i denna trafik får redan inom några dagar allvarliga konsekvenser för näringslivet och folkförsörjningen. Vi är nämligen nära nog helt beroende av utländska redare och fartyg. Våra hamnar med deras inloppsleder kan lätt mineras med hjälp av ubåtar. Därtill saknar vi möjligheter, att i tillräcklig grad skydda fartyg på svenskt sjöterritorium. Våra marina resurser räcker idag för att hålla endast ett begränsat kustavsnitt rimligt säkert för sjötrafik. Men med nuvarande inriktning för försvaret, som kan innebära, att i stort sett all förnyelse av de marina systemen avbryts, hamnar vi snabbt i en situation, där ingen av våra viktigaste hamnar kan hållas säkra för sjöfart. Vid en kris är det då troligt, att alla fartyg, som seglar under utländsk flagg eller har utländska ägare, snabbt lämnar oss för andra marknader.

Ett avbrott i sjötrafiken innebär, att stora delar av tillverkningsindustrin stoppar, personal permitteras och arbetslösheten skjuter i höjden. I dagligvaruhandeln kommer hyllorna att vara tomma inom några dagar. Det kommer att bli brist på livsmedel och läkemedel. Detta är en helt oacceptabel situation.

Vad har regeringarna sedan början av 1990-talet vidtagit för åtgärder för att om möjligt motverka en sådan händelseutveckling? Svaret är: I stort sett ingenting. De verkar helt enkelt inte ha insett allvaret i situationen. Regeringens handlingsplan för svensk sjöfartsnäring från januari 2013 tar heller inte upp frågan i det säkerhetspolitiska perspektiv, som vi gör. Det är hög tid att nu ta dessa frågor på största allvar.

I november arrangerade Kungliga Örlogsmannasällskapet ett seminarium, som behandlade dessa frågor. Därvid framkom bl.a. följande slutsatser av maritim karaktär.

Regering och riksdag bör påskynda översynen av regelsystemet för vår rederinäring, så att den kan arbeta efter samma villkor som exempelvis i Norge, Danmark och övriga stora sjöfartsnationer. Gällande regler för svensk sjöfart har medfört, att utflaggningen av svenska fartyg fortsätter. Under perioden 2009 till 2012 minskade antalet svenskflaggade lastfartyg från omkring 250 till cirka 100. Denna dramatiska trend måste brytas. Tillgången på svenskflaggade fartyg är nämligen av vital nationell betydelse. Den minskar risken för, att vår livsviktiga import och export i en krissituation blir helt avskuren.

Maritim säkerhet i oss omgivande farvatten är av stor betydelse för vår folkförsörjning. Våra farvattens bottentopografi är speciell och kräver unika spanings- och vapensystem. Vi kan inte förlita oss på, att andra nationer håller svenskt sjöterritorium säkert för våra sjötransporter. Vi måste själva ha en försvarsförmåga med möjlighet att samtidigt hålla våra viktigaste hamnar med dess sjöleder säkra för trafik samt ha möjlighet att skydda nödvändig kustsjötrafik.

Försvarsberedningen måste i sin slutrapport i mars ta upp dessa frågor. Det handlar om Sveriges beredskap och förmåga att klara försörjningen i en krissituation.

Hans Corell

Rättschef i UD 1984-94

Ledamot i Örlogsmannasällskapet

Leif Vindevåg

Utredningschef

Ledamot i Krigsvetenskapsakademin

Dag Klackenborg

F.d. VD Svensk Handel

Ledamot i styrelsen för Folk och Försvar

Peter Nordbeck

Viceamiral (p)

Ledamot i Örlogsmannasällskapet och i Krigsvetenskapsakademin

*Majestic Maersk 400 meter lång och världens största containerfartyg på väg till Köpenhamn för dop. Färjan som girar för Majestic heter Mercandia IV.
Foto Gunnar Gunnarson*

Vad en gammal bild kan berätta

HMS Göta Lejon Spithead

För att högtidlighålla drottning Elisabeth II:s kröning i juni 1953 anordnades en stor flottparad på Spithead, redan utanför örlogsstaden Portsmouth, varifrån bilden är hämtad. Hundratals fartyg från det brittiska samväldet låg ankra- de i cirka tio linjer, den ena utanför den andra parallellt med kusten. I en internationell linje var 16 stater representerade. För Sverige deltog kryssaren *Göta Lejon* med chefen för kustflottan Stig H:son Ericson ombord.

I boken *Kryssare* finns kröningsrevyn noggrant beskriven. Närmaste fartyg intill *Göta Lejon* var den sovjetryska kryssaren *Sverdlov*, som rönt stort intresse från kringliggande fartyg av olika nationaliteter. Även ryssarna bevakade självklart fartygen i sin omgivning.

Göta Lejon hade strax före paraden fått en ny luftspänningsradar och för att förvilla ”fienden”, satte man upp ental extra antenspröt. Det fotograferades också för fullt från alla fartyg.

Måndagen den 15 juni 1953 ägde den stora flottparaden rum och tusentals människor följde den från land eller som inbjudna gäster på olika värdfartyg. *Göta Lejons* värdfartyg var hangarfartyget *Indomitable*, som säkert hade 1 000 gäster ombord, däribland ett stort antal Londonsvenskar.

Kapplöpning med *Sverdlov*

När den stora paraden var över och fartygen skulle lämna formeringen, satte *Göta Lejon* kurs mot Nordsjön och det dröjde därefter länge, förrän man siktade *Sverdlov* på babords låring. Hon höll hög fart och plottet visade, att hon gjorde 27 – 28 knop, varför hon närmade sig snabbt. I detta läge beordrade amiral Ericson, att *Göta*

Lejon fick variera farten, så att hon hela tiden låg före. Ryssarna fart ökades till 29 knop, kanske något mer. *Göta Lejon* ökade farten till dryga 30 och började sakta dra ifrån. Då saktade *Sverdlov* till 22 knop. Någon timme senare ökade ryssen plötsligt farten – kanske ett försök till överraskning. Detta misslyckades. Då man rundade Skagen, sändes signalen:

- *Thank You for good company. We go to Gothenburg. Good luck!*

Sverdlov svarade på liknande sätt utan att ange destination.

Göta Lejon hade visat, att hon var snabbare än *Sverdlov*.

Kortet har ställts till förfogande av Bengt Jonsson i Lyckeby. Kortet nedan är från KÖMS.

Olle Melin

Göta Lejon, främst och Sverdlov

Nu är Visborg borta

T de två senaste numren av vår tidskrift har det funnits artiklar om skrotningen av HMS Visborg. Nu är fartyget ett minne blott.

Efter arbetena på Karlskronavarvet bogserades fartyget till Landskrona, där fartyget på Öresundsvarvets gamla stapelbädd slutligt skulle skrotas.

Bilderna visar slutfasen i skrotningsarbetena. Stora delar av fartyget och dess utrustning har sålts vidare till olika företag. Bl.a. har de två huvudmotorerna sålts till Wärtsilävarvet. Motorerna har sedan fartyget togs i bruk endast körts cirka 30 000 timmar, vilket är mycket lite för denna typ av motor. Huvuddelen av järnskroten har gått till Turkiet och mycket av inredningen har fått nytt användningsområde. 32 stycken av de gamla väggfasta sängarna har t.ex. sålts till Dragsö Camping i Karlskrona att användas i deras uthyrningsstugor.

Fartyget togs i bruk 1974 och programmet från invigningen visas nedan på bild.

Olle Melin

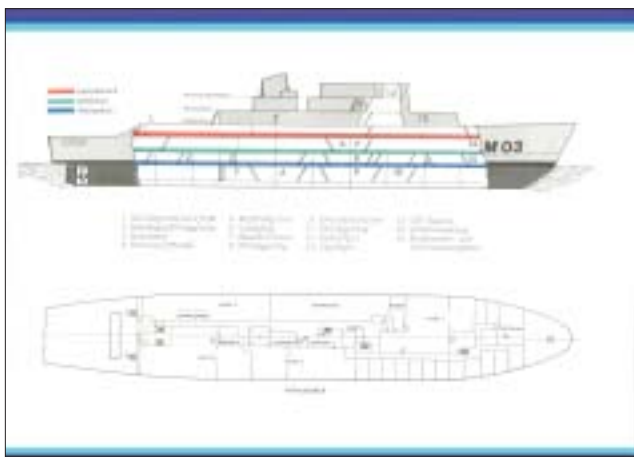
Foto Nils Jonasson

Bogpropeller till salu

Slutet närmar sig. 28 januari 2014

Ännu närmare slutet. 29 januari 2014

Sveriges längsta bro

Extra grädde på moset blev det vid regionmötet med Flottans Män i Sundsvall den 31 augusti. Arrangörerna hade nämligen lyckats pricka in rätt dag och tidpunkt för ett intressant lyft av en stor brosektionen vid det pågående brobygget över Sundsvallsfjärden. De 120 deltagarna i regionmötet passerade nämligen platsen för lyftet under dagens sjötur ombord i fartyget m/s Medvind och fick tillfälle att följa lyftet på plats.

Bron blir Sveriges längsta med 2109 meter. Den fjärde brosektionen som lyftes den 31 augusti är 130 meter lång och väger inte mindre än 2000 ton.

Brobygget kostar 1,6 miljarder och räknar man med den nya E 4-sträckningen hamnar investeringen på 4,6 miljarder.

Diskussioner pågår, om brobygget ska delfinansieras med vägavgifter som passerande fordon tvingas betala.

Under sjöturen med Flottans män berättade Jörgen Stenersen om brobygget och hela vägprojektet som ska vara slutfört 2015.

Uno Gradin

Foto Uno Gradin

PS. Den här artikeln skulle egentligen ha varit med i nr 4-2013, men av olika anledningar blev det inte så. Projektet är dock så intressant, att det finns anledning att delge vår läsekrets det hela. Arbetet har fortskridit och i månads-skiftet januari-februari kom sista delen på plats, så att man nu kan gå torrskodd över Sundsvallsfjärden. Bron öppnas dock inte för trafik förrän 2015. Red

Det stora brobygget över Sundsvallsfjärden studerades av deltagarna i regionmötet med m/s Medvind

Brolyftet

Sista delen på plats den 4 februari 2014. Arkivbild

Sveriges längsta bro

Ett annat brobygge

På sidan 18 i denna tidskrift berättas om brobygget över Sundsvallsfjärden. I Karlskrona pågår ett annat brobygge (på planeringsstadiet) d.v.s. bron mellan Trossö och Lindholmen, vanligtvis kallad Västra svängbron. Hösten 2013 upptäcktes, att bron var så skadad, att den omedelbart måste stängas av för all trafik. Lindholmen blev för några veckor avstängd för biltrafik.

Den gamla bron revs och ersattes av en av Trafikverkets flyttbara broar och med hjälp av specialister från Ing 2 i Eksjö, kom en provisorisk bro på plats i månadsskiftet november – december och biltrafiken kunde sättas på igen. Den gamla bron har inte kunnat utnyttjas som svängbro sedan ett femtontal år, vilket inneburit, att vissa fartyg inte kunnat docka i Polhemsdockan, eftersom genomsläppet vid Flottans skeppsbro varit för smalt.

Nu pågår planering för ny bro till Lindholmen och eventuell breddning av genomfarten vid Flottans skeppsbro.

Huruvida den nya bron kommer att bli svängbro är idag ovisst.

Olle Melin

Västra svängbron som vi varit vana se den

Svängbron svänganordningarna

Pålkran på väg mot arbetsplatsen

Pålkran på plats

Brodelar

Den gamla bron tillverkades på Bergsund 1882

Större delen av gamla bron är borta

Gammal "svängutrustning"

Ännu mer "svängutrustning"

På Lindholmen finns rester av den smalspåriga järnväg som ledde ut till arbetsplatserna. 1067 mm

Brodelar. I bakgrunden Lindholmen med Vasaskjul

**Foto Christer Nordström,
Fortifikationsverket**

Med ryska flottan till Ostasien 1904

– andra resan

Vi började i förra numret med sammandrag av artiklar skrivna av Tage Fredriksson. Bearbetningen är gjord av örlogskapten Per Tistad, dotterson till författaren. Här kommer fortsättningen.

Sjökapten Tage Fredriksson

På morgonen den 5 januari 1905 kastade vi loss i Rotterdam och *Hans* anträdde sin andra resa för ryssarna mot nya och okända öden. Av besättningen från första resan var det bara andremaskinisten, en jungman och undertecknad, som var kvar. Men ny besättning hade kommit ombord, i den två svenskar.

Farten var 7 knop och hela resan till Port Said var stormig. En dag tog en brottsjö med sig halva bryggan, krossade glasventilerna i däckshuset och fyllde salong och karthus med vatten. Det var med knapp nöd, som rorsman undgick att göra bryggan sällskap. Under flera dagar hade vi inte heller kunnat hämta proviant i förrådet akterut, men en dag spolade ingen brottsjö över på hela förmiddagen och vakten beordrades akterut för att ta bort skalkningarna och gå ner i proviantkällaren. Men vi hade inte väl hunnit ner, förrän en sjö slog över aktern och fyllde rummet, så att vattnet stod halvmeterhögt. Det blev början till den kostförsämring, som senare inträdde och som skulle komma att spela en viktig roll.

Efter 19 dygns resa förtöjde vi i Port Said. Inalles låg nio fartyg och väntade på den ryska Östersjöeskadern, som lät vänta på sig i fem veckor. Klagomålen över matens beskaffenhet hördes allt oftare och till sist blev det rent av regel, att alla man gick midskepps och klagade på maten. Det vatten, som kommit in i proviantkällaren, hade åstadkommit, att brödet och mjölet möglade och när det skulle vara huvudbeståndsdelen av födan, så är det lätt att tänka sig, hur den var.

Äntligen kom det order, att fartyget skulle inta bunkerkol och fortsätta. Alla nio ångarna skulle bege sig till Djibouti i Franska Somali, dit vi kom efter en hygglig resa genom Suezkanalen och Röda havet. Vi blev inlotsade genom det krokiga inloppet till redde av en kapten från en tysk båt. Alla 32 fartyg, som nu låg på redde, hade båt i sjön och varje eftermiddag var det roddtävlan,

när kaptenerna skulle i land. *Hans* hade en smäcker gigg och jag och en av de andra svenskarna blev båtsmän, ett fint arbete, men kapprodden pressade hårt.

Maten började så småningom bli så dålig, att vi inte utan risk kunde förtära den. Köttet var ruttet och stank långa vägar. De gryn vi fick, var till hälften uppblandade med maskar. Lopporna, som förra resan varit en svår plåga, hade funnit ett annat arbetsfält. Samtliga rissäckar var till hälften fyllda med dessa små svarta odjur

Äntligen fick vår väntan ett slut, då Östersjöeskadern anlände. Den bestod av fem pansarbåtar av uråldrig typ samt sju transportfartyg och en bärgningsångare. Befälhavare var amiral Njebogatof. Ryssarna själva kallade pansarbåtarna för självdränkare och det var efter allt att döma en passande benämning.

Kolningen tog sin början, men *Hans* medverkade inte, eftersom de minsta fartygen skulle lossas först. Vi hade sålunda hela lasten ombord, när vi skulle fortsätta irrfärden med destination Batavia. Vi fick en härlig resa över Indiska Oceanen på hela 21 dygn.

De, som led mest av värmen och den dåliga kosten, var naturligtvis eldarpersonalen – krafterna avtog dag efter dag, men arbetet var detsamma. En dag saknades vaktens eldare och vi fann honom avsvimnad, men lyckades få liv i honom. Likadant var det med en kollämpare, som stupat. Kapten började bli rädd och däckspersonalen fick nu börja falla in och hjälpa till med kollämpning och eldning. Det blev ett dagligt göra att frotera och återkalla eldare till livet.

Så kom vi till Batavia och efter besök av karantänsläkaren, fick vi gå in och kola. När vi förtöjt vid kajen, såg vi oss om efter kolen, men kunde inte upptäcka den. Högarna var nämligen fullständigt övervuxna med slingerväxter och gräs och såg ut som gröna kullar. När grönskan undanröjts, bars kolen ombord av javaneser. På kvällen kom färsk proviant ombord, inklusive grönsaker, som vi inte sett på hela resan.

Den dagen fick vi en verklig festmåltid och hade matförhållandena nu förändrats till det bättre, hade vi gärna låtit allt vara glömt, men det var tyvärr långt ifrån fallet. På måndagen serverades visserligen färsk soppa, men grönsakerna var indragna. I stället hade soppan tillsatts med ris och gryn, så resultatet blev att vi måste sitta och skumma bort maskar och loppor, innan vi kunde börja måltiden. Maten var fortfarande dålig, när vi nu fortsatte resan mot Saigon, men eftersom vi numera fick potatis, fanns där åtminstone något ätbart.

Hans befann sig nu i fientliga vatten, varför skarp utkik måste hållas. En gång blev fartyget liggande stilla i ett

smalt sund mellan Sundaöarna och var varje ögonblick klart att vända. Det, som skrämte kaptenen, var en av dessa otaliga små palmöar, som ibland slita sig loss från någon strand och ge sig ut på egen hand. På långt håll såg denna ö ut som en torpedbåt, som stävade ner mot *Hans*.

En kväll fick vi sikte på Cape S:t Jacques i Franska Indokina, där vi gick till ankars. Av den ryska flottan hade vi inte sett en skymt och visste heller inte, var den befann sig. Dagen efter, en söndag, gick vi uppför floden till en

ankarplats som var belägen cirka tio sjömil från själva staden Saigon. Där låg flera transportfartyg i väntan. Vår kapten gick i land och blev borta i två dygn, medan vi åt vårt möjligen bröd och drack te till det. Då han kom tillbaka gick, alle man akterut och fordrade att få komma iland och tala med konsuln. Detta vägrades, men vi upplystes om, att fartyget senare skulle gå närmare staden och då var det ett bättre tillfälle att få gå iland. Det var början på den kommande interneringen i Saigon.

Ångfartyget *Hans* var på 1518 bruttoton/2100 dödviktston, 74,85 m långt och 10,78 m brett. Med en tripplexpansionsmaskin gjorde hon 9 knop.

Hon löpte av stapeln den 6 april 1899 och levererades sedan till Neptunrederiet i Rostock den 30 maj samma år. Sedan hon inte behövt överlämnas till segrarmakterna i första världskriget, kunde rederiet 1919 åter öppna sin oceantrafik.

Så småningom hamnade hon i Grekland. Den 19 november 1937 sprang hon – som då döpts om till *Evdoxia* – läck vid Cerigo Island med en last av 2 000 ton zinkmalm i hårt väder. Med tilltagande slagsida övergavs hon av sin besättning och sjönk så småningom.

Här kan man tala om grova pjäser

I förra numret av tidskriften beskrevs Sveriges grävsta kanon, en 38 cm framladdad pjäs, som suttit på monitoren *John Ericsson*. Det är inte bara i OS, som normmännen ska vara större än oss. Under den tyska ockupationen under andra världskriget anlades två batterier med 40 cm kanoner.

”Adolfskanonen” är en tysk kanon, tillverkad av Krupp 1934 som fartygsartilleri och som hade kalibern 40,6 cm. Den var ursprungligen avsedd för slagskepp av serien H och J och skulle även finnas på den efterföljande Bismarckklassen. De slagskepp, som kanonerna beställdes för, påbörjades, men slutfördes inte. När beslutet togs att överge byggandet av slagskepp, beslutades att använda de färdiga vapnen som kustartilleri.

De två batterierna Trondenäs vid Harstad och Dietel söder om Narvik omfattade åtta kanoner. En blev dock sänkt på vägen till Norge. De två batterierna hade till uppgift att skydda inloppet till Narvik och Ofotenfjorden.

Efter Tysklands kapitulation den 8 maj 1945 tog de norska styrkorna hand om de helt intakta batterierna med vapen och ammunition. Det norska försvaret hade vid den tiden inte förmågan att hålla två sådana batterier i drift. Efter kriget användes batterierna endast två gånger, första gången 1951 och sista gången 1957. År 1964 utgick batterierna ur organisationen.

Ingmar Elofsson

Foto: Ingmar Elofsson

En imponerande museipjäs

Bakstycket på pjäsen

Grovkalibriga granater

40 cm spränggranat

HMS Wasas ångslup

Vid Forsviks varv vid Göta kanals västgötadel finns en ångbarkass, som tillhört pansarskeppet *Wasa*. Barkassen är under renovering och förhoppningsvis skall den vara körduglig sommaren 2015.

Ångslup 45 är en marin ångbarkass för ett pansarskepp från 1901. Den är försedd med en compoundångmaskin och en liten Yarrowpanna.

HMS *Wasa* var ett svensk pansarskepp, som byggdes vid Bergsunds Mekaniska Verkstads AB, Finnboða Varv, Stockholm. Fartyget, som var av Åranklass, sjösattes den 29 maj 1901 och levererades till flottan 6 december 1902. Den 15 mars 1940 uttrangerades *Wasa*. Pansarskeppet skrotades 1961. Under andra världskriget fungerade pansarskeppet som s.k. dummyship.

Till *HMS Wasa* hörde *Ångslup 45*, nu 110 år gammal och mycket välbevarad, som funnits vid Sjöhistoriska muséet i Stockholm sedan 1958. Nu pågår renovering vid Forsviks varv.

Renoveringen, som sker enligt ett samverkansavtal mellan Forsviks varv och Statens Maritima Muséer (SMM) som äger fartyget, har påbörjats av en grupp pensionärer från Forsvik med omnejd under några timmar varje onsdag. Arbetets fortskridande redovisas kontinuerligt på slupens Facebook-sida:

<https://www.facebook.com/wasa45>

Ångslup 45 är 14,9 m lång och 2,65 m bred. Den väger cirka 12 ton.

Vi efterlyser mer historiska faktauppgifter om slupen. Kanske t.o.m. ritningar och berättelser från besättningar. Kanske medlemmar i Flottans Män är intresserade av arbetet? Vi tar gärna emot studiebesök (se hemsidan).

Per Hilding

Pansarskeppet Wasa

Yarrowpanna

Styrplats

Efterlysning

Jag heter Jakob Ringbom och är historiker på Gotland, utbildad inom historia och religionsvetenskap. Jag är sysselsatt med flera olika projekt och ett av dem (som jag jobbar mest med) är forskning kring Hansakatastrofen.

Med anledning av 70 års jubiléet den 24 november 2014, sitter jag nu i planering att ha en rad seminarier kring detta.

Samtidigt bedriver jag egen forskning kring katastrofen. I synnerhet är det ännu strålkastargåtan kring sänkningen, som aldrig blivit löst. Min förfrågan är, om det via Flottans Män går att påkalla intresse från någon, som tjänstgjorde på någon av hjälpkryssarna att ställa upp på en intervju kring detta. I synnerhet är det besättning från Hjälpkryssare 4, som jag är angelägen att komma i kontakt med.

Det är säkert många som är på ålderns höst sedan länge, men jag tycker ändå att det kan vara värt ett försök.

Dock skulle det vara stort intresse för mig att komma i kontakt med besättning även från andra hjälpkryssare såsom: Hjälpkryssarna 5, 10 och 14.

Vänligen och tack på förhand.

Jakob Ringbom

(PS: Min farfar arbetade ombord på Hansa natten då hon sänktes.)DS

Hjälpkryssare 4, Waria

Rättelse

Tyvärr insmyger sig ibland fel i vår tidskrift.

Under rubriken Öresundsbilder (sida 32) har införts två bilder av samma fartyg, den mexikanska barken *Cuauhtemoc*, och texten under den stora bilden är således felaktig. Den föreställer således inte skonaren *Lady Ellen*.

Lady Ellen är ett vackert fartyg, som verkligen förtjänar få rätt bild införd i tidskriften.

Red

Komplettering

I artikeln om God Natt i nr 4-2013 talas om kursen 12,5 grader från Karlskrona anöringsboj in till God Natt. Nu är det så, att Karlskrona anöringsboj inte längre existerar. Den är ett av många offer för Sjöfartsverkets nedmontering av många av landets fyrar och lysbojar. Red.

hermes
REDOVISNING AB

Lars-Erik Nilsson

Auktoriserad Redovisningskonsult SRF

Vi erbjuder hjälp med;
Bokföring, moms, lönehantering
bokslut, årsredovisning och deklaration

Box 33, 263 21 Höganäs mail: hermes.redovisning@telia.com
Tel 042-33 20 15 fax 042-34 19 16 mobil 070-339 12 99

Hajfiske

Vinterhalvåret 1954-1955 seglade jag som Rydbergsgäst på marinens skolfartyg *Falken* till Västindien. För mig var detta ett stort och lärorikt äventyr med många nya miljöer och upplevelser. Livet ombord till sjöss var mycket hårt med arbete, utbildning och vaktjänstgöring under alla dygnets timmar. Speciellt svårt var det för mig och några andra gästar, som blev mycket sjösjuka under första delen av seglingen. Vi firade jul till havs utanför Barbados, dit vi anlände på juldagen. Som ni förstår finns det mycket att berätta om allt det, som hände under denna långsegling. Jag skall nu endast berätta om en dag, då vi fiskade en stor haj. Den 27 januari avseglade vi från Montego Bay på Jamaica och nästa hamn var Havanna på Cuba. Efter ett par dygns segling i svag vind observerade vi flera hajfenor akterut. Vår fartygschef Björn Atterberg beslöt, att vi skulle pröva på hajfiske. Vi betade en stor smidd krok med en stor skinkbit och släppte ut linan släpande efter fartyget. Genast högg en stor haj betet och satt därmed fast på kroken. Vi var många, som hjälptes åt att dra in hajen till fartyget och sedan hissa den ombord på däck. Hajen vägde cirka 250 kg. Senare fick jag hedersuppgiften att konservera och lackera hajens stora stjärtena.

Någon timme efter hajfisket började det att regna och blåsa friskt. Kapten Atterberg beslöt därför, att vi genast skulle minska på segelytan, bl. a. skulle bredfocken bärgas. Efter bredfockens upphalande fick jag och några andra gästar i uppdrag att beslå seglet. Jag kom längst ut på bredfocksran på läsidan. Det var ett tungt arbete att dra upp seglet på rån. Plötsligt tappade jag taget om seglet och föll från 17 meters höjd i vattnet intill fartygsidan. Ombord drejade man genast bi, d.v.s. man stannade fartyget. Jag simmade så fort jag kunde till fartygets midskeppssida, där flera händer sträcktes ned till mig. När jag nästan var uppdragen ur vattnet, kom en stor haj och bet sig fast om min högra fot. Som tur var hade jag

grova sjöstövlar, som skyddade något mot hajens vassa tänder. Det kom flera till hjälp och drog i mina armar. Hajen vägrade dock att släppa taget om min fot. Det verkade bli en lång dragkamp, men plötsligt sprack stöveln och hajen fick stövelklacken och sulan med sig i djupet. Jag blev snabbt omborddragen och hade en ymnigt sargad och blödande fot. Jag hade fått många djupa sår i hälen efter hajens skarpa tänder, varför man genast bar mig till fartygets sjukhytt för operation. Före operationen fick jag dricka cognac, tills jag domnade av. Vi hade ingen läkare ombord, så värnpliktige Tore Larsson från Malmö fick sy ihop hälen med vanlig synål och björntråd. Han sade senare till mig, att det gått åt en hel rulle björntråd. Den 15 april inseglade vi till Nya Varvet i Göteborg. Flera journalister kom ombord och gjorde reportage. Jag blev fotograferad, när jag stolt uppvisade den stora stjärtena. Jag har sparat på resten av den sönderbitna stöveln och hajfenan de hänger på väggen intill mitt skrivbord. När vi får besök brukar jag berätta historien om stöveln och hajfenan. Både barn och vuxna tycker att historien är mycket spännande. För att övertyga besökarna, att historien är sann, brukar jag avsluta med att visa foten med de djupa ärren efter hajens vassa tänder. Jag är mycket tacksam för, att jag inte blev hajmat.

Skeppsnummer 103 Jonny Ekdahl

Jonny Ekdahl ombord på Falken

**Flottans Män kallas härmed till Riksårsmöte
ombord på Stena Vision i Gdynia
måndagen den 2 juni 2014 kl. 16.30 - 1800.**

Förslag till dagordning:

1. Flaggpärad. Parentation. Årsmötet öppnas.	11. Beslut angående ansvarsfrihet.
2. Fastställande av den fortsatta dagordningen.	12. Eventuellt beslut angående medelsdisposition.
3. Fråga om årsmötets stadgeenliga utlysande.	13. Beslut angående slutlig budget för år 2014 och preliminär budget för år 2015, samt årsavgift till riksförbundet för år 2016.
4. Val av årsmötespresidium (ordförande och sekreterare).	14. Kort orientering om verksamheten år 2014.
5. Val av två justeringsmän att jämte mötesordförande justera protokollet.	15. Val av förbundsstyrelse, revisorer och valberedning enl. § 12 i stadgarna.
6. Val av två rösträknare (kan vara samma som i punkt 5 ovan).	16. Eventuellt förslag från lokalförening eller enskild medlem enl. § 15 i stadgarna.
7. Fastställande av röstlängd.	17. Avtackningar. Avslutning. Flaggpärad.
8. Styrelsens verksamhetsberättelse .	
9. Ekonomisk årsredovisning.	
10. Revisorernas berättelse.	

Förbundsstyrelsen

Valberedningens förslag till styrelseledamöter och revisorer för 2014.

Ordförande

Johan Forslund, l of Stockholm.	M	omval	1 år	2014
---------------------------------	---	-------	------	------

Ledamöter

Jan Wikberg, l of Östersund,	N	omval	2 år	2014-2016
Lennart Persson, l of Södertälje	M	nyval	2 år	2014-2016
Göran Löfgren, l of Karlskrona	S	nyval	2 år	2014-2016
Lars Linde, l of Ängelholm.	V	omval	2 år	2014-2016

Ersättare

Lars Sellgren, L of Härnösand.	N	omval	1 år	2014-2015
Stieg Andersson, l of Västerås.	M	omval	1 år	2014-2015
Olof Berglund, l of Gotland	M	nyval	1 år	2014-2015
Kjell Johansen, l of Nynäshamn	M	nyval	1 år	2014-2015
Lanny Göransson, l of Trelleborg	S	nyval	1 år	2014-2015
Lars I. Elofsson, l of Kristianstad	S	nyval	1 år	2014-2015
Jackie Lindebäck, l of Lysekil.	V	omval	1 år	2014-2015
Kjell Jönsson, L of Halmstad	V	omval	1 år	2014-2015

Pers ers för

Wikberg
Stern
Persson
Schagerberg
Löfgren
Pärnhem
Andreasson
Linde

Revisorer

Hans Gustafsson, l of Stockholm.	M	omval	2 år	2014-2016
----------------------------------	---	-------	------	-----------

Revisorerersättare

Maud Biärsjö	M	nyval	2 år	2014-2016
--------------	---	-------	------	-----------

Kvarstående/ "överlappande" representation

Ledamöter

Örjan Sterner, l of Stockholm.	M	Vald 2013	Kvarstår till 2015
Bo Schagerberg, l of Nynäshamn.	M	Vald 2013	Kvarstår till 2015
Rolf Pärnhem, l of Karlshamn.	S	Vald 2013	Kvarstår till 2015
Bertil Andreasson, l of Göteborg.	V	Vald 2013	Kvarstår till 2015

Revisor

Bo Johansson, l of Stockholm.	M	Vald 2013	Kvarstår till 2015
-------------------------------	---	-----------	--------------------

Revisorerersättare

Jan Pettersson, l of Stockholm.	M	Vald 2013	Kvarstår till 2015
---------------------------------	---	-----------	--------------------

På uppdrag av valberedningen

Göte Lindberg

Under år 2013 har Valberedningen bestått av följande medlemmar: Göte Lindberg, Lars Biärsjö, Bertil Graeve och Lars-Erik Wennersten.

FLOTTANS MÄN KARLSKRONA

INBJUDER TILL

RIKSÅRSMÖTE

OMBORD PÅ **STENA VISION** TILL GDYNIA

1–3 JUNI 2014

PROGRAM

Sverige och Polen har samma tidzon. Ingen tidsskillnad!

Söndag 1 juni

16.00 - 19.00	Inmönstring restaurang Food Court på Verkö Lätt förtäring serveras. Musikunderhållning.
19.30	Förflyttning till Verköterminalen
20.00	Embarkering
20.30	Fartyget avgår från Verköterminalen. Välkomstdrink följt av förbrödringsbuffé inkl vin/öl

Måndag 2 juni

07.00 - 09.00	Frukostbuffé.
09.00	Fartyget anländer Gdynia
09.00 - 11.15	Lof-konferens - max 2 deltagare från varje förening. Övriga deltagare fria aktiviteter.
11.30 - 12.30	Lunch ombord.
12.45 - 16.30	Guidad bussrundtur: "Trestadssightseeing" med bl.a. besök på Westerplatte. (Fralla + dryck serveras under rundturen)
17.00 - 18.30	Riksårsmöte.
19.30	Fartyget avgår. Drink med mingel.
20.00	Festbankett.

Tisdag 3 juni

06.00 – 07.30	Frukostbuffé.
07.45	Fartyget anländer Verköterminalen
07.59 ->	Buss, allmän kommunikation, till Karlskrona avgår utanför terminalbyggnaden.

Anmälan till Riksårsmöte 2014

Anmälan avser:

Namn..... Födelsedatum.....(åååå-mm-dd)
Adress..... Lokalförening.....
Postnr..... Ort.....
e-mailadress..... Telefon.....

Medföljandes namn.....

Födelsedatum.....(åååå-mm-dd)

- ☐ Deltager i Lof-konferens (max 2 delt/Lof)
☐ Deltager i Trestadssightseeing och Westerplatte (300 kr/pers.). Antal deltagare:.....

Konferenskostnad

Comfort Class insides

Comfort Class utsides

Singel

2.000 kr/person

2.200 kr/person

Dubbel

1.700 kr/person

1.800 kr/person

För par:

Vi vill bo i:

- ☐ Dubbel insides ☐ Dubbel utsides

För singelresenärer:

Jag vill bo i:

- ☐ Egen insides ☐ Egen utsides
☐ Delad insides ☐ Delad utsides

Jag vill dela hytt med:.....

Vid banketten önskas:

- ☐ Köträtt ☐ Fiskrätt ☐ Vegetarisk rätt

Vid banketten önskar:.....speciell kost.

- ☐ Glutenintolerant ☐ Laktosintolerant

Total kostnad:.....kronor att inbetala.

Anmälan skickas till **Flottans Män, c/o Hans Pettersson, Herrgårdsvägen 1F, 371 42 Karlskrona.**

Sista anmälningsdag är den 14 april 2014 och är därefter bindande!

Inbetalning sker till Flottans Män i Karlskrona på PlusGiro 138086-4 **senast den 25 april.**

OBS! Glöm inte att ange avsändare vid inbetalning!!!

Information beträffande Riksårsmötet 2014.

Riksårsmötet går till vårt södra grannland Polen. Vi går med Stena Vision till Gdynia. Ombord har vi aktiviteterna: förbrödringsbuffé, Lof-konferens, Riksårsmöte och festbankett.

I konferenspaketet ingår: enklare buffé på restaurang Food Court på Verkö, vald hyttkategori, förbrödringsbuffé, frukostar och festbankett.

En guidad bussrundtur ”**Trestadssightseeing**”, Gdynia-Sopot-Gdansk med bl. a. besök på Westerplatte erbjudes alla deltagare.

OBS! Denna aktivitet ingår ej i konferenspaketet utan väljs separat vid anmälan.

OBS! Polen har valutan zloty. Växling till zloty kan **ej** ske på fartyget.

Praktisk information:

Hytter.

Comfort Class insides innebär hytt utan fönster.

Comfort Class utsides innebär hytt med havsutsikt.

Inmönstring.

Vid ankomsten till Verkö sker inmönstring på restaurang Food Court, Rombvägen 1, varvid kuvert erhålles innehållande:

- boarding card, vilket gäller som hyttnyckel och frukostbiljetter.
- namnbricka, vilken skall bäras synlig under hela vistelsen ombord och gäller även som måltidsbiljett vid middagarna.
- programfolder med menyer och deltagarförteckning
- däckplan över fartyget

OBS! Medtag pass och europeiskt sjukförsäkringskort från Försäkringskassan.

Parkering.

Finns i direkt anslutning till Verköterminalen för både bil och buss. Betalning sker med Visa/Mastercardkort eller kontant.

Hotel.

För de deltagare som kommer till Karlskrona tidigare eller önskar stanna kvar efter hemkomsten från Polen finns möjlighet att boka rum på Hotel Conrad, telefon 0455-363200 eller Marinbasen, Skönstavig, Mattias Holm, telefon 0455 86470 eller 0706 947488.

Kontakt med Flottans Män Karlskrona.

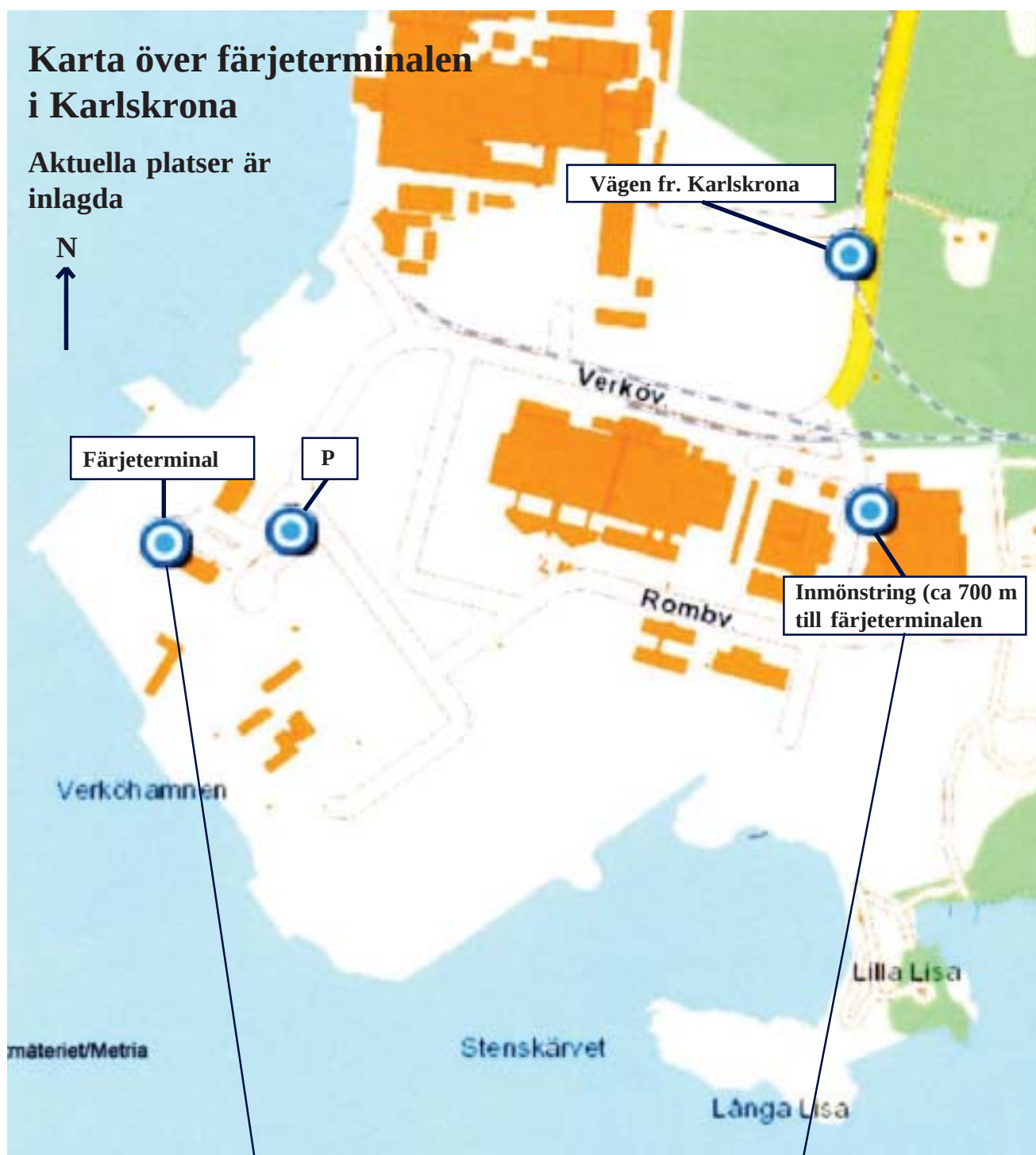
Frågor och upplysningar angående resan kan ställas till:

Hans Pettersson, telefon 0455-13358 eller 0708 735198 och Bo-Inge Andersson, telefon 0733 802447 eller e.mail boinge.bia@gmail.com.

Väl mött till ett givande Riksårsmöte med trivsamt och kamratligt samvaro.

Karta över färjeterminalen i Karlskrona

Aktuella platser är
inlagda

Färjeterminalen

Inmönstringslokalen Food Court

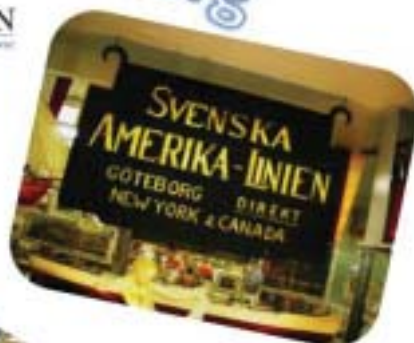
Välkommen till Marinmuséet i Varberg

FLOTTANS MÄN
Kustbevakning — Örigarvakt — Sjöflygvärd

Här hos oss på Marinmuséet i Varberg finner ni Världens största utställning om **Svenska Amerika-linjen**. Här finns unika saker såsom möbler, porslin, kläder, matsedlar och mycket mer. Mycket sevärt! Originalmodellen av Gripsholm finns här.

Här finns Europas största samling av **utombordare** från åren 1897 – 1970. Den första utombordaren som byggdes i Sverige, **Archimedes**, från 1912 har vi här på muséet. Roliga saker du minns ex leksaker, tåg, båtar och bilar.

Hjärtligt välkomna! Bo & Ing-Marie Oskarsson

Besök vår hemsida: <http://marinmuseet.dinstudio.se> — E-post: marinmuseet@hotmail.com — Tel. 070-592 25 26

Underofficerare på Älvsnabben

Bilden visar underofficerare på Älvsnabben någon gång i slutet av 1950-talet eller 1963-64..

Förvaltaren längst till vänster (maskinisten) är Gunnar Philipsson, som var född 1905 och dog 1992. Vilka övriga är okänt.

Kanske någon läsare kan identifiera övriga eller ange vilket år bilden kan vara tagen.

Fotot har ställts till förfogande av en son till Gunnar Philipsson.

Nya lokaler för flottans skeppstekniker och maskinister

I samband med marinstridsdagarna i Karlskrona i januari passade man också på att inviga nya lokaler för den skepps- och maskintekniska utbildningen vid Sjöstridsskolan.

Vid mobiliseringskajen i Örlogshamnen fanns ett gammalt kallförråd. Denna byggnad har utnyttjats och försetts med ytterligare 2 våningar och på så sätt har hypermoderna utbildningslokaler kommit till stånd. Byggherre har varit Fortifikationsverket med Skanska som huvudentreprenör. Svefors arkitekter har svarat för ritningarna. Projektet kallades från början Thor 2, men lokalerna har nu fått namnet Vanadis efter en ångfregatt från 1800-talet. Genom detta bygge har den skeppstekniska utbildningen kunnat koncentreras till tre platser mot tidigare fem.

Vid invigningen den 22 januari överlämnade Fortifikationsverkets chef i Karlskrona, Maria Olsson, en nyckel till byggnaden till Sjöstridsskolans chef, kommendör Erik Andersson, som fick nöjet att klippa bandet, för dagen i form av en elkabel. Och till de närvarandes förtjusning slocknade allt i byggnaden, när kabeln gick av.

Cirka 250 närvarande kunde därefter mingla och bese de nya lokalerna samt underhållas av en kvartett ur Marinens Musikkår.

Lokalansvarig inom Sjöstridsskolan är löjtnant Tommy Johansson, som tog oss med på en liten rundtur i byggnaden.

I bottenplanet finns bl.a. fyra tekniksalar, som fått namn efter svenska örlogsfartyg samt ett stort förrådsutrymme med plats för 300 pallar.

Våning två innehåller expeditioner och lärarrum, konferensrum m.m. och våning tre innehåller utbildningslokaler av olika slag.

I byggnaden finns också en mäss, där inredningen från hytt 137 på jagaren *Öland* skänkts av ett dödsbo.

Lokalerna utgör ett mycket värdefullt tillskott för den skepps- och maskintekniska utbildningen i marinen.

Olle Melin

Lite om utbildningen av skeppstekniker och maskinister

Marinens skeppstekniker och maskinister utbildas på alla nivåer inom områdena elektronik, framdrivning, hjälp- och stödsystem, driftövervakning, förvaltning- och reparationstjänst.

Övervakning, underhåll och hantering på ett örlogsfartyg ställer stora krav på kunskap och erfarenhet. Hög kvalitet på utbildningen är ett måste.

En skeppstekniker måste kunna klara sig själv. Det gäller att verkligen veta, hur allting fungerar ombord, eftersom det sällan går att få hjälp utifrån.

Ångfregatten *Vanadis*

Ångfregatten *Vanadis* byggdes vid Örlogsvärvet i Karlskrona 1862 som nybygge nr 247. Hon byggdes som stridsfartyg, men kom i huvudsak att användas som övningsfartyg. Hon utrangerades 1893 och kom därefter att fungera som logementsfartyg i olika sammanhang. Hon högs upp först 1945.

Fartyget representerade Sverige i samband med Suezkanalens invigning 1869 och var vid det tillfället det fjärde fartyget, som passerade kanalen.

Vanadis är ett av fyra fartyg i svenska flottan, som gjort världsomseglingar. Hon gjorde denna seglats 1883-1885. De andra är fregatten *Eugenie* 1851-1853, minfartyget *Älvsnaven* två gånger 1954-1955 och 1966-1967 samt minfartyget *Carlskrona* fyra gånger 1986-1987, 1991-1992, 1994 och 2005.

Ett annat speciellt uppdrag för *Vanadis* var att 1878 till Sverige ta hem bemanningen på Sankt Barthelemy. Denna svenska koloni i Västindien hade då återbördats till Frankrike.

Namnet *Vanadis* har sitt ursprung i den nordiska mytologin och hon är där en av valkyriorna. *Vanadis* är ett annat namn för Freja. I dag finns i Sverige fyra kvinnor med namnet *Vanadis* och dessa firar namnsdag den 3 mars.

Ångfregatten *Vanadis*. Matinmusei fotoarkiv

Chefen Skeppstekniska skolan, örlogskapten Lennart Gustavsson

Foto
Olle Melin

Skolchefen klipper elkabeln och förklarar skolan invigd

Ett exempel på mångsidigheten i Marinens Musikkår i form av en liten jazzgrupp. Från vänster Jacob Bartilson bas, Joachim Berg trummor, Peter Meijer trumpet och Peter Starrin gitarr

Lokalansvarig vid skolan är löjtnant Tommy Johansson, här tillsammans med Pia Kamm till vänster och Christine Johansson. Båda damerna hör hemma vid Marinbasens miljöavdelning och hade speciellt intresse för olika miljölösningar i lokalerna.

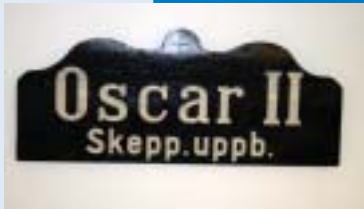
Hytt med inredning från hytt på jagaren Öland

Namnskylden hälsar välkommen

Laboratorium för elmotorer

Ett minne från den gamla goda tiden

Invigningsmingel

Den nya skollokalen för Sjöstridsskolans skeppstekniska sektion. Den teglade delen är det gamla kallförrådet och byggnaden har sedan byggts på med två våningsplan

Även museimotorer har sitt intresse. Här en Isolta Fraschini 184, som en gång förekom på våra motortorpedbåtar

Maria Olsson från Fortifikationsverket överlämnar nyckel till lokalerna till chefen Sjöstridsskolan, kommandör Erik Andersson

Pansarskeppet Oscar II pryder väggen i konferensrummet med samma namn

Marinstridsdagar i Karlskrona

Den 21 – 23 januari anordnade Marinchefen konteramiral Jan Thörnqvist marinstridsdagar i Karlskrona. Sjöstridsskolan under ledning av skolchefen, kommendör Erik Andersson och programansvarige, kommendörkapten Carl Johan Andersson svarade för genomförandet.

Cirka 1000 deltagare ur marina förband och staber deltog och de fick sig till livs ett antal gemensamma föreläsningar och möjlighet till studier av ett antal specialämnen.

Marinchefen såg dagarna som en start för verksamhetsåret, som nyss startat. Föreläsningarna var inte öppna för allmänheten, men innan dagarna startade fanns möjlighet att träffa marinchefen.

Temat för veckan är ”Framåt! berättade marinchefen.

Han berättade också om läget i Östersjön, som har en betydligt livligare sjötrafik än bara för 10 år sedan. Cirka 22 000 inpassager sker årligen i Östersjön, som dessutom är världens mest mintäta hav. Minering i Östersjön har förekommit sedan mer än 100 år och under 2013 rörde marinen ett sjuttioal. Totalt räknar man med, att 170 000 minor fällts sedan slutet av 1800-talet.

Marinchefen sade vidare, att han med spänning väntar på 2015 och det kommande försvarsbeslutet liksom på, vad Försvarsberedningen kommer med under året.

Ser man på programpunkterna, kan man lätt inse, att Östersjön står i centrum, eller vad sägs om;

- Ryssland på gränsen?
- Framåt mot det förflutna – mörkret sjunker över Östersjön och
- Östersjön utifrån – några militära perspektiv på svenskt närområde

Den militära aktiviteten i Östersjön är större än på många år.

Framtiden för marinen innehåller många frågetecken. Om det nya försvarsbeslutet innehåller samma anslag, går det inte att bibehålla den nuvarande marinen. Hur detta kommer att påverka verksamheten vid förband och skolor är ett stort frågetecken liksom frågan om nya vapensystem.

En fråga, som särskilt belystes, var frågan om nya ubåtar. Riksdagen har fattat principbeslut i ärendet och just nu präglas frågan av oenigheten mellan de tyska varvsägarna och Försvarets materielverk. Marinchefen kan i nuläget inte påverka situationen.

Marinchefen framhöll i sammanhanget våra Visby-korvetter, som har högsta internationella klass, men som dock saknar luftvärnsrobotsystem. Detta sista är en politisk fråga utanför marinchefens räckvidd.

Slutligen kom den självklara frågan om Marinens Musikkårs framtid upp. Här var svaret, att musikkåren tillhör Livgardet och därmed ligger utanför marinchefens

bord. Men för marinens personal finns det mycket känslor i frågan och musikkåren har utan tvekan en stor betydelse.

Efter första dagens gemensamma föreläsningar fanns möjlighet till förkovran och diskussioner i ett flertal ämnen som marina operationer, logistik, ytstrid, undervattensstrid, underrättelser, ubåtsstrid, ubåtsjakt, minkrig, telekrig, samband & stridsledning, flygsamverkan, bas-tjänst, förnödenheter, skeppsteknik, nautik & sjösäkerhet, skyddstjänst & sjukvårdstjänst.

Samlingar av denna typ har en stor betydelse för personalen och deras vidare verksamhet i marinen. För en ”före detting” var det trevligt att se hur staden Karlskrona levde upp och i viss mån påminde om fornstora dagar.

Olle Melin

Foto: Olle Melin

Marinchefen Jan Thörnqvist till vänster och chefen Sjöstridsskolan Erik Andersson

Från samlingen i Karlskrona konserthus

KORSORD

Det nya korsordet har som vanligt konstruerats av
Gustav Karlsson
Senast den 1 maj vill jag ha Din lösning under adress

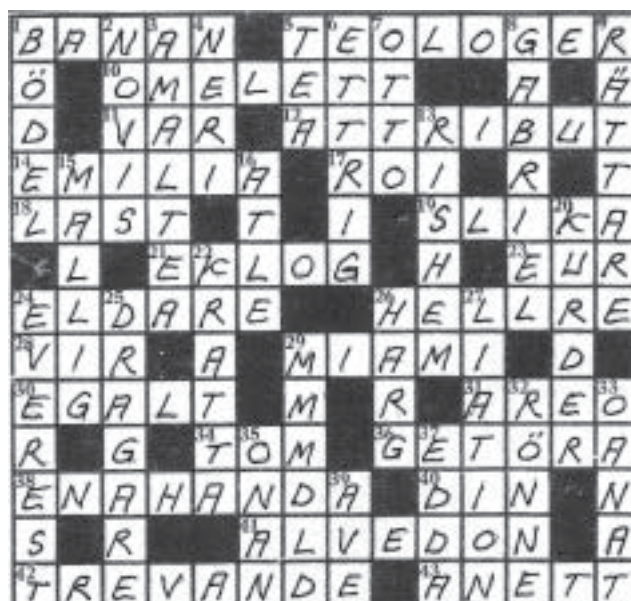
Redaktören Flottans Män
Författarevägen 9
371 63 LYCKEBY

Denna gång har fru Fortuna gynnat
Bo Petersson, KOLMÅRDEN
Kurt Olsson, VÄXJÖ

GRATTIS!

Det blir pris ur Jonny Ekdals produktion

Lösning Korsord 4 2013

Korsord 1-2014

Vågräta ord

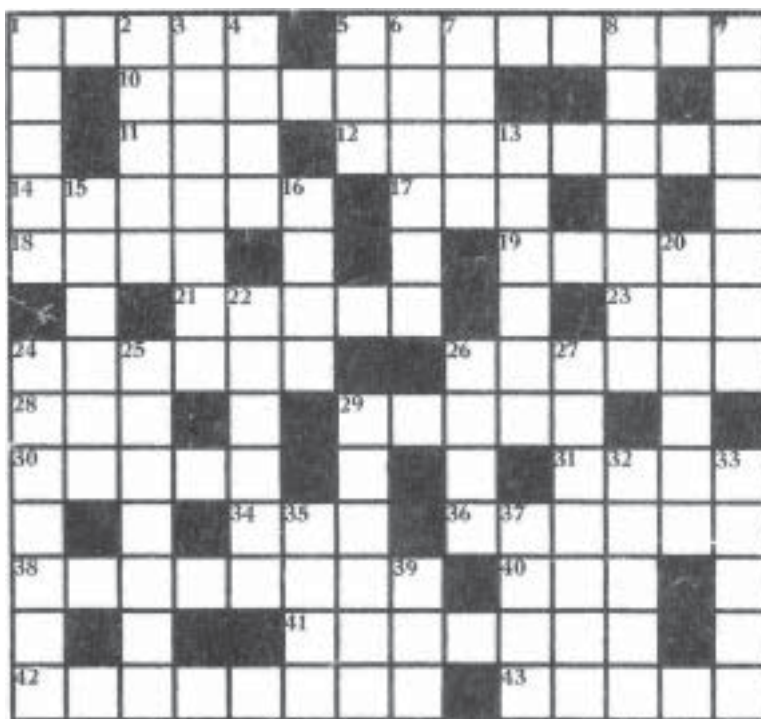
1. Med multum in spe
5. Doft av ozon
10. Gikt i fötter
11. Ond
12. Ceremoni vid nattvard
14. "Arresten". Kärret
17. 1501
18. Rebeckas ludne lue
19. Fjärd i Mälaren
21. Ljus
23. Fransk författare
24. Eldhandvapen
26. Slemhinnebesvär
28. Kvinnonamn
29. Finsk stuga
30. Krigshandling
31. Verktyg
34. Tidsföreteelse
36. Smyger på tå
38. "Syndanäste" vid Gräsvik
40. Tåla. Dialektalt
41. Förhärlikande
42. Kulsänke för skorstenar
43. Kan nyfikna huggormar

7. Bliven till utmark
8. Det gamla fikonlövet
9. Jättar
13. Förbundit
15. Allra sämst
16. Lyktgas
20. Opålitliga
22. Det väldoftande trädet
24. En sista blomma
25. Sällsynthet
26. Måste hållas torrt

27. Spänning
29. Karlskronapolisen
32. Särimmers mamma t.ex.
33. Fälla sorgens tårar
35. Bestämning till bonde
37. Stenar vid Kåseberga
39. Knutpunkt

Lodräta ord

1. Svag stackare
2. Styr Konungen med
3. Världsallt
4. Höja ståndsmässigt
5. Fiendeskap
6. Värmeisolerat kär

Försvarmaktens personal i närheten av kungafamiljen

Historiskt har det alltid funnits militär personal i närheten av monarken och många av dessa har varit "Flottans Män".

Hur ser det ut i nutid?

Efter grundlagsändring 1974 (1974 års regeringsform) förändrades Statschefens roll från att varit en beslutande instans till att huvudsakligen ansvara för mer representativa uppgifter.

Förändringen innebar dock, att det fortfarande skulle finnas en grupp från Försvarmakten kring Statschefen i form av H.M. Kungens stab.

H.M. Kungens stab

H.M. Konungens stab verkar i nära kontakt med Kungl. Hovstaterna. Staben under ledning av stabschefen (har också titeln förste adjutant), för närvarande genmj Håkan Pettersson, ska stödja Kungen och Hovstaterna i förvarsanknuten verksamhet, bland annat vid vissa ceremonier. Staben tillhör Försvarmakten och lyder direkt under Kungen. (Befattningen som stabschef har bl.a. innehaft av amiral Bror Stefansson samt viceamiral Frank Rosenius)

Adjutanterna

Stabschefen, som också har titeln förste adjutant, ska även bistå Kungen med en vakthavande adjutant. Kungen har tolv adjutanter, som tjänstgör en månad i taget. De följer alltid Kungen. Adjutanterna medverkar vid genomförandet av Kungens program, tjänstgör dygnet runt och hjälper till i såväl privata som officiella sammanhang.

Tolv adjutanter alternerar även i tjänsten hos Kronprinsessan Victoria med motsvarande uppgifter. Prins Carl Philip disponerar adjutanter vid sina officiella uppdrag.

För tjänstgöring vid specifika tillfällen eller särskilda uppdrag utnämner H.M. Kungen också ett fåtal överadjutanter (före detta vakthavande adjutanter). Exempel på arbetsuppgifter är att vara "värdadjutant" åt gästande Statschef vid inkommande statsbesök.

Vi adjutanter har vår grundbefattning vid hemmaförbanden/stab och tjänsten med kungafamiljen ligger utöver den ordinarie tjänstgöringen. (Lite som en bisyssla).

Under de 18 år jag tillhört H.M. Kungens stab, har jag upplevt de stora engagemang och det goda arbete, som görs av statschefen och hans familj i och utanför Sverige.

Statschefen, som själv är officersutbildad i flottan, har liksom Kronprinsessan ett stort intresse för Försvarmaktsfrågor och besöker ofta förband och övningar. Kungen stödjer via sina stiftelser verksamhet inom

forskning, hjälpverksamhet, vård, ungdomsverksamhet, kultur och utbildning.

Förutom hårt arbete under mina år som adjutant år, bär jag själv med mig många minnen från fantastiska möten med människor och miljöer inom och utanför Sveriges gränser och allt som jag fått uppleva som adjutant tillsammans med vår Statschef och hans familj.

Hans Tornerhjelm

Kronprinsessan tillsammans med Michael Strauss under brandövning vid Sjöstridsskolan

Hans Majestät konungen uppvaktas på Borggården. Bakom syns artikelförfattaren

Hans Majestät Konungen besöker min röjningsfartyg. Från vänster Kungens adjutant, HM Konungen, Jörgen Bergman och Patrik Matsson

Najaden säljs till Norge

Halmstad kommun har beslutat att sälja det gamla övningsfartyget Najaden till Fredrikstad i Norge. Målet för den nya ägaren är att åter få fartyget seglingsbart.

I Halmstad har diskussionerna kring fartyget pågått länge och kommunen har trots protester haft inriktningen att bli av med fartyget. Det blev Seilskuteforeningen Øst i Viken, som med sin trestegsplan anses bäst lämpad att ta över driften. Steg ett är att frakta fartyget till Norge, steg två att göra ett museifartyg av henne och steg tre att göra Najaden seglingsduglig. Projektet kommer ta många år att genomföra.

När kommunfullmäktige beslutade om att avveckla kommunens ägande i Najaden fanns det flera alternativ för båtens framtid: att sälja, skänka eller skrota. Kommunens uppfattning är, att Stiftelsen och Halmstad saknar den kompetens, som behövs för att hålla Najaden i gott skick.

Den norska anbudssumman var inte den högsta. Veteranbåtsflottiljen bjöd över, men ansågs inte ha möjlighet att restaurera fartyget.

Många protester i lokalpressen

Hallandspressen fick in många protester mot försäljningen. Här ett exempel:

Det är skamligt av Halmstads kommun att helt nonchalera allt arbete, som under många år utförts av medlemmar i Museiföreningen Najadens vänner för att bevara Najaden. Det som framkommer är, att det beror på pengar, att Najaden inte kan få ligga kvar som ett smycke. Massor med människor har sett Najaden som just

ett smycke, som kultur, som finns i Halmstad och ingen annanstans. Stiftelsen för Najadens bevarande har inte heller fått visa sin kapacitet för att rädda Najaden i Halmstad. Det är förskräckligt, att det än en gång skall visa sig, att det är pengar som styr, när det gäller att bevara vår kultur. 300 000 kronor, vilket "stort kapital" för Halmstads kommuns landkrabbor.

Olle Melin

Najaden under segel

Najaden som vi vill se henne

Några uppgifter kring Najaden

1897 Najaden sjösätts den 11 februari vid Örlogsvärket i Karlskrona som nybygge nr 267. Fartyget är byggt i trä på järnspant.

1938 Detta år var fartygets sista som seglande övningsfartyg för Skeppsgossekåren. Fartyget seglade i regel för Marstrandsavdelningen. 100 skeppsgossar kunde finnas ombord.

1939-44 Logementsfartyg för beredskapsinkallade.

1945 Hamnspärr i Torekov.

1946 Efter renovering i Karlskrona anlände Najaden den 20 juli 1946 till Halmstad.

1989-90 Genomfördes en stor renovering i Råå.

Lokalföreningarna informerar

Region Nord

Sundsvall

2013 års sista evenemang gick av stapeln med årsavslutning den 28 november, då ett 50-tal personer från FM och Skepparegillet samlades till vackert dukade bord. Vi bjöds på allehanda läckerheter, som hör till vårt traditionella julbord. För skön underhållning stod Taubesällskapets "Fyrklövern". En fin kväll avslutade året.

På det nya året kan man konstatera ett ovanligt vinterväder med barmark och flera plusgrader långt in i januari, isfri hamn med det pågående brobygget i sina sista delar. Men nu är vintern här, vitt och vackert överallt. Vi är just i början av ett nytt spännande år. För Flottans Män väntar ett mycket intressant Rikssårsmöte i Karlskrona med kryssning till Gdynia. Vi från denna del av landet får därtill en lång tågresa genom Sverige. Men det skall bli spännande att åter igen besöka den gamla örlogsstaden.

En föreningsmedlem, Kjell Nilsson, ord- förande 1992-1993, har berättat en ovanlig historia angående en släkting. Vi finner den så intressant, att vi med Nilssons medgi- vande återger den för kamraterna. Den visar nämligen på vilka olika och spännande livs- öden våra avlidna släktingar många gånger varit med om. I samband med ett dödsfall i slakten stod det klart, att Nilsson skulle avveckla dödsboet. Man hittade då en liten trälåda, som innehöll sjöfartsbok, medaljer och brev från US Navy Departement.

Nu börjar själva historien och den det handlar om. Petter August Pettersson föd- des den 22 september 1866 på Skönsmon i Sundsvall. Man vet inte något om uppväxt, ungdomstid, arbete m.m. 22 år gammal d.v.s. 1888, samma år som hela Sundsvalls stad brann ned i den största branden i den svenska historien, får han, enligt sjöfartsbo- ken, sin första sjökommendering den 27 november på fartyget Omaha i den ameri- kanska marinen. Sedan kan man i sjöfarts- boken följa Petterssons tjänstgöring under 20 års tid på ett 30-tal olika fartyg. Det kan konstateras, att han var en god och duktig sjöman. Under anställningstiden erhöll han på varje fartyg betyg i linjen 4,3 – 5 i de oli- ka ämnesbetygen. Vid ett tillfälle i karriären gjorde han ett rådigt ingripande. Han tog en lina och hoppade överbord och räddade en annan person från att drunkna. För denna

Vår medlem, Kjell Nilsson, visar upp sjömansboken gällande sin släkting Petter August Pettersson. Foto Mats Andersson

insats tilldelades han en fin medalj från US Navy Departement med beskrivning av händelsen. Fritt översatt:

- Rådigt ingripande, dock ej med risk för eget liv.

Den militära graden är i slutet av karriären noterad till "Boatswain Male first class". Vi tror det motsvarar 1:e högbåts- man i svenska marinen. 1908 tvingades Pet- tersson lämna anställningen på grund av sjukdom och återvände till Sverige. År 1911

gifter han sig på Skönsmon i Sundsvall. Han avled 1928, 62 år gammal. Änkan fick ame- rikansk pension efter honom. Det var en berättelse om en sjömans intressanta livsö- de i gången tid.

Gert Malmqvist

Region Mitt

Stockholm

Lille Jul på kryssning till Åland

Söndagen den 8 december gick cirka 30 gla- da Flottans Män, många med sin käresta, ombord på m/s Cinderella för att traditio- nellt fira Lille Jul tillsammans. Efter 1 tim- mes mingel med bubbel och presentation av

deltagarna var det dags att inta Leif Man- nerströms berömda julbord. Stämningen var på topp med glada sånger till snapsarna. Efter middagen föredrog en del att ta det lugnt och andra roade sig flitigt i salong och nattklubb med dans till gamla godingar. Hemresan ägnades åt shopping, musikun- derhållning och att njuta av Stockholms skärgårds vackra öar i vinterskrud.

Birgitta Nordenbris

Stockholm forts:

Ryska elitförband.

Föreningen gästades den 11 februari av Joakim von Braun, som höll ett mycket intressant föredrag om ryska elitförband. Eller, som han själv valt att rubricera föredraget *Ryssland, på djupa vatten*. Joakim von Braun är känd från media i samband händelser inom säkerhetsområdet. Han är författare med inriktning på säkerhet, IT-säkerhet och underrättelseverksamhet. Joakim har arbetat åt svenska myndigheter, bl.a. Försvaret och även forskat inom de nämnda områdena.

Föredraget berörde områdena

- Ryssland idag och den militära upprustningen
- Underrättelseverksamheten under vattnet
- Marina spetsnaz, miniubåtar och dykarfarkoster

Joakims bedömning är, att Ryssland strävar efter samma gränser som på Sovjettiden genom att försöka knyta till sig grannländer, som ingick i Sovjetunionen. Ryssland genomför idag årligen fler större övningar än på Sovjettiden och man är stolta över sin krigsmakt. Man agerar med "hög svansföring" i och över Östersjön.

I föredraget redovisades olika sätt för inhämtning av underrättelser. Bl.a. berättade Joakim, att åtminstone 14 länder har drabbats av främmande undervattensverksamhet. Ryssland har 3 centrala organisationer för undervattensverksamhet och får anses vara "störst i världen under vattnet".

Joakim gav med hjälp av ett stort antal bilder en exposé över ryska undervattensfarkoster och annan undervattensmateriel. Han nämnde, att man på Ladoga har kvar en anläggning för testverksamhet.

Vidare berörde föredraget den upprustning av Rysslands marinmateriel i Östersjön, som skett 2010 – 2013 och att man byggt eller håller på att bygga 8 nya hamnar vid Östersjön.

Avslutningsvis efterlyste Joakim någon, som är kunnig i ryska och marin verksamhet, som kan hjälpa honom med att studera ett antal filmer och översätta intressanta avsnitt.

Föreningen har fått filen med Joakims presentation och avser att göra den tillgänglig för medlemmarna.

Krister Lundvall

Region Syd

Karlshamn

I början av december samlades vi inför årets julfest. Efter ordförandens inledningstal och information avnjöts det uppdukade jultbordet med dryck och sånger i god samvaro. Gamla och nya snapsvisor sjöngs till både glädje och förvåning. Trots att kvällen blev sen, behövde ingen stötta sig mot snödrivan på vägen hem. Tur var det, då det inte fanns några drivor i år. Några tog sig till och med, en uppfriskande cykeltur på väg hem.

Vi d månadsmötet i januari, som arrangerades av Ankaret, fick vi besök av dietisten Jeanette Andersson, som på ett intresseväckande och entusiastmerande sätt framförande sina kunskaper och värderingar. Hon delgav oss en hel del nya rön och knep, för att vi skall kunna hålla matchvikten.

Än en gång betonades vikten av att röra på sig. Speciellt under vintern, då det är lätt att bli sittandes allt för mycket, kanske med bra litteratur, båten är på landbacken och jorden frusen eller blöt. Som den gamle "båsen" en gång sa – "att sitta här, det tar tid då".

Vi har tagit initiativet och beslutet att köpa in en hjärtstartare till lokalföreningen. Startern är av samma typ och fabrikat, som finns i ambulanserna i Blekinge. Det ingår även en introduktion i, hur den används på lämpligast sätt. Vi har även valt att montera upp den i ett skåp väl synlig i stora rummet i lokalen.

Vid pennan
Bo Ringdahl.

Malmö

Månadsmötet den 18 november var tänkt som en kväll, där vi höll föredrag för oss själva. Alla medlemmar var inbjudna att dela med sig av sina marina upplevelser. Först ut var Stefan Leo, som berättade och visade bilder om 35-års träffen för Älvsnabbens långresa 1977-78. Träffen hölls i Malmö i april i 2013. Men denna kväll fick vi höra mer om resan och även se film från fartygschefen Bertil Dagfeldts tacktal efter maten. Bertil är en mycket inspirerande talare, vilket märktes både i filmen från festen och i vår lokal. Därefter berättade Bruno Lindqvist och Ture Anderberg om sin sommarresa ombord på T/S Constantia. Vi fick även se bilder från denna spännande seglats, som inte verkade ha kunnat genomföras utan dessa två erfarna sjömän. De berättade, att fartyget förmedlingen t.o.m. gått på grund, om inte Ture känt till vetat om ett farligt grund precis utanför Kyrkvikens hamn. I hamnen var en lyktstolpe nära att stryka med, p.g.a. att vakthavande befäl körde reverseringen i fel läge.

En ny medlem var också med för första gången. Det är f.d. värnpliktige skrovhantverkaren Jörgen Palm, som gjorde lumpen tillsammans med Stefan Leo och även var med på långresan 1977-78, där Stefan och Anders Garin deltog. Jörgen berättade, att han även jobbat på Kockums, bl.a. på mallvinden. Både Jörgen och Anders hjälpte Stefan med presentationen av deras 35-års träff.

Thomas Kristoffersson

Trelleborg

Flottans Mäns novembermöte 2013 samlade 45 gamla flottister, därav 8 från Malmö, som denna kväll kommit till vår möteslokal för att lyssna på örlogskapten Jan Tornerhjelm, som informerade om marinens status idag och den förändrade aktivitetsbilden i Östersjön och västerhavet. Det blev ett synnerligen intressant föredrag, vilket gjorde, att frågorna till vår gästtalare var stor. Även vår egen ubåtsexpert, Maths Witt, som för övrigt höll i ordförandeklubban denna kväll, rapporterade om läget på "ubåtsfronten" och dess framtida projekt. Att kvällens information verkligen berört våra "flottistgubbar" kunde man utläsa av de diskussioner, som följde och då en "het" jättegod gryta, dukades fram av vår klubbmästare Jonny, blev vår "träff" till en höjda-rekväll.

2014 års första månadsmöte hölls den 9 januari i föreningslokalen vid Maskingatan.

Vår ordförande Göte Lindberg hälsade de tappra gamla flottisterna välkomna, vilka trots ett fruktansvärt busväder tagit sig till möteslokalen för att höra just vår ordförande berätta om grevinnan Greta Thotts (född Malmqvist i Malmö 1908) livsöden från 17 års ålder till hennes död 2003. Att Göte är en duktig berättare, är för oss i föreningen inget nytt, så även denna kväll, då

det var knäpptyst i vår lokal, till dess sista ordet var sagt om denna Greta. Klubbmästaren hade för kvällens hungriga anrättat en god fläskkarré med tillbehör, som blandade sig med Kung Carl den XVI Gustavs skål och som vanligt steg stämningen i lokalen genom våra pratglada "gubbar".

Beeji

Växjö

Växjöavdelningens julfest var som vanligt välbesökt. Ingenstans smakar julsinkan som hos Flottans Män! Det blev både historieberättande och sång under kvällen. I medlemslotteriet blev Robert Winton den lycklige vinnaren.

Kurt Olsson och Robert Winton diskuterar storleken på fisk eller något annat intressant.

Vår Marinstuga har fått en ansiktslyftning, när det gäller stora samlingsrummet och matsalen. Under några hektiska dagar kämpade stugfogden och hans arbetslag med ommålning och uppsättning av väggpaneler. Resultatet blev alldeles utmärkt!

Växjöavdelningen har som en tradition att till de medlemmar som fyller jämna år ge en glaspjäs som kamraternas hyllning. På tisdagsmötet den 4 februari fick Bengt Oskarsson motta en sådan pjäs, då han har fyllt 70 år.

Greger Johansson

Ordförande Sten Svensson i hantverkargruppen.

Ordförande Sten Svensson uppvaktar Bengt Oskarsson som fyllt 70 år.

Under det nyligen ingångna året kommer vår förening att fira sitt 75-årsjubileum. Under dessa år har det givetvis hänt en hel del. År 1947 påbörjades ett ännu pågående utbyte med Marineföreningen i Kongens Lyngby. De första 17 åren hade föreningen ingen egen lokal. År 1956 fick föreningen överta hamnens fotogenförråd, som fanns i vår nuvarande stuga. Tio år senare fick föreningen överta resterande del av stugan. Samma år kom föreningen, via en skrotningsfirma i Göteborg, över en inredning till ett f.d. passagerarfartyg, *SS Ragne*. Inredningen monterades i stugan och hela arbetet utfördes av föreningens egna medlemmar. Föreningen hade då som nu duktiga och engagerade medlemmar. Återinvigning av stugan förrättades av Prins Bertil i september 1967.

Fjollårets sista kamratafton hölls torsdagen den 21 november. Förutom sedvanlig undfägnad, med tillhörande service, fick vi lära oss något om Karlskronas befästningar och omkringliggande öbarriär. Föredragshållare var vår medlem, före marinläkaren

Carl-Axel Månsson. Carl-Axel har bl.a. tjänstgjort som läkare på KA 2. Vi fick lära oss varför Sturkö heter just så och att ön Senoren absolut inte har något med Spanien att göra. När Carl-Axel berättade om Kungsholms fort fick många av oss lära sig ett nytt ord, nämligen donjon, ett franskt ord som bl.a. betyder försvar och detta fall är det en i fortet liggande logementsbyggnad inrättad för försvar. Avslutningsvis berättades det en spökhistoria som utspelades på Drottningsskär i början av förra seklet. En riktig rysare!

Årets adventslunch gick helt i traditionens tecken, betraktelse av vår kaplan, god mat, utmärkt service och trevligt umgänge.

Vid årets specialistofficersexamen på FMTS utdelades Flottans Mäns premium till "Bäste kamrat" på kursen, kadett Simon Könberg. Efter examensceremonin i St. Nicolai kyrka var det dags för examenslunch och fotografering på FMTS.

Vid årets första kamratafton, som var mycket välbesökt, blev det tyvärr "mässfall", både vad gällde föredragshållare och

hälften av "våra vänner i köket". Verksamheten i köket fungerade dock mycket tillfredsställande, trots manfallet. Även programmet fick ändras i ett sent skede. Tänkt föredragshållare ersattes av undertecknad, som berättade under rubriken "Valfångstfartyg som blev örlogsfartyg och tvärtom. Runt 1940 byggdes 267 Flowerklasskorvetter och dessa fanns i flera mariner. Valfångaren *Southern Pride* byggd 1936, som under kriget konverterades till korvett, sägs vara förebilden för nämnda korvetter. Efter kriget byggdes 51 korvetter ur Royal Navy om till valfångstfartyg. Valfångaren *Pol III* var inhyrd av norska marinen och låg som bevakningsfartyg vid Ferder den 8 april 1940. Strax innan midnatt observerades mörklagda fartyg på nordlig kurs. En torpedbåt besköt *Pol III*, som rammade torpedbåten. Skadorna gjorde, att valfångaren fick överges, men hennes rapport gjorde – kanske, att man fick en förvarning på Oscarsborg och kunde fördröja anfallet mot Oslo bl.a. genom sänkningen av kryssaren *Blücher*. Marinen köpte in 6 valfångstfartyg under åren 1935-39, två till flottan som minsvepare och fyra till kustartilleriet som patrull- och bogserbåtar.

Vårt årsmöte har avhållits och här blev det också mässfall. Vår årsmötesordförande de senaste 15 åren var tyvärr förhindrad att delta p.g.a. sjukdom. Den valda styrelsen är i stort, oförändrad och cirka 10 % av medlemmarna deltog i årsmötet.

På vårens kommande kamrataftnar får vi den 27 mars höra om "Örlogsflottan idag och i morgon" och i april om "Den blå staden", en svenskstad i Kalifornien. Lördagen den 17 maj är en vårfest inplanerad tillsammans med inbjudna medlemmar från Kongens Lyngby.

Glöm inte att besöka vår hemsida, med många trevliga länkar.

Väl mött i stugan

Kjell A Jönsson

Avslutning SOU den 13 december. Tre stiligast krigare och en f.d.

Foto: FMTS

Jönköping

Marinens Musikkår i Fästningskyrkan i Karlsborg.

Så for de då traditionsenligt iväg till Fästningskyrkan i Karlsborg, Flottans Män i Jönköping.

Utfärden ägde rum första veckan i december och målet för utflykten var Marinens Musikkårs konsert, ”Jul, Jul strålände jul”, i den vackra Fästningskyrkan i den militärhistoriska garnisonen Karlsborg.

Besöket till de nordliga delarna av Vättern hade lockat fler deltagare än tidigare och en större buss hade hyrts för ändamålet. Det är ju så att Flottans Män Jönköping har representanter boende runt ”Götas innanhav”, biskop Tegnér brukade benämna Vättern så och medlemmar kommer från alla möjliga platser runt Vättern t.ex. Hjo, Karlsborg, Skövde, Vadstena och Gränna. Varför inte göra slag i saken nu ni flottister i Askersund och Motala, kom med i ”Vätterföreningen”, Flottans Män i Jönköping.

När resällskapet väl hade kommit fram till Karlsborg inleddes trevligheterna med det traditionella cafébesöket på Nymans Konst och Café vid Vätterstranden. God räkmacka och ett glas öl stod på menyn. Stämningen var uppsluppen och alla trivdes. Lasse Krantz från Mölltorp kunde inte undvika att berätta en glad historia från livet i flottan från förr och övriga sympatiserade med de goda minnena. Kamratskapet i sällskapet genomlystes från alla håll.

I Karlsborgs Fästningskyrka, som var fylld av entusiastiska åhörare, var Marinens Musikkår samlad i koret. Orkestern inledde med ”Meditation – Ave Maria” av Gounod. Därefter hälsade Chefen för Ka-

Marinens Musikkår i Fästningskyrkan. Dirigent: Björn Sagstad. Sångsolist: Anders Larsson. Foto Hans Suneson

valleriet, K3 i Karlsborg, välkommen, både orkester och publik. Som bekant är det ju K3, som är arrangör för konserten, vars syfte bl.a. är att högtidligt hålla minnet av Västgötakavalleristerna insatser i slaget vid Lund 4 dec 1676. Musikkåren fortsatte sedan med ”Festival Fanfare for Christmas” av John Wasson. Dirigerade gjorde Björn Sagstad och sångsolist var Anders Larsson. Mycket vacker musik spelades och julstämningen höjdes med och mer och nådde sin musikaliska kulmen då Marinens Musikkår till sist framförde, som extra nummer, Hoffmans ”Livregementets husarer” d.v.s. K3: s egen marsch, ja då ställde sig alla kavallerister upp, strama och raka i sin hållning och med ett skimmer i anletet, tillsammans med övriga församlade.

Glada och tacksamma, inte minst med tanke på att vi ännu ett år fått möjlighet att lyssna på den nedlägningshotade Marinens Musikkår, för Flottans Män i Jönköping de tio milen hem till de södra delarna vid Vättern. Vi hoppas alla, att Marinens Musikkår, denna musikaliska och harmoniska institution, skall få leva många år.

Leif Aljered

Karlstad - Värmland

Nytt år nya utmaningar, men vi kan inledningsvis nämna slutet på förra året, vilket fortsatte i samma positiva anda som tidigare under hösten.

Vi fick besök av ”vårt” fartyg *HMS Karlstad* under en helg. Både vi och Karlstadborna uppskattade detta, vilket antalet besökare, närmare 1 000, under helgen får ses som ett bevis.

Vår förening fick en specialvisning av fartygschefen kommandörkapten Johan Spåhl. 40-talet medlemmar ställde upp på denna intressanta visning.

Givetvis firades julen i förtid med som vanligt ett dignande julbord. Vi kunde notera ett rekordartat deltagande, i det närmaste 50 % av medlemmarna ställde upp. Om detta berodde på kvällens föredrag berättar inte historien. Vår medlem Pär Åstrand höll ett föredrag om sin tid som läkare på *HMS Carlskrona* under dess deltagande i ME 03.

Efter i det närmaste fyra års väntan har vi äntligen några dagar före jul fått minorna och torpeden, vi varit lovade till Karlstad. Vår välvillige sponsor **KEWAB** ombesörjde transporten hem och förvarar nu dessa till

Gott kamratskap på Nymans Café i Karlsborg. Foto Hans Suneson

Per Åstrand

vårsolen tittar fram och vi kan montera dem på de fundament, som skall gjutas.

Vi slipper arrangera Sjöfartsdagen under året. Trevligt eller ej, det återstår att se. Länsstyrelsen har beslutat att arrangera Vänerns Dag den 7 juni. Innehållet kommer i stort att bli det vi har på Sjöfartsdagen, varför vi anser det onödigt med två likadana arrangemang. Syftet med Vänerns Dag är också så, att vi skall öka intresset och kunskapen hos allmänheten om Vänern och alla dess användningsområden. Vi kommer givetvis att delta och även stötta Länsstyrelsen med råd och dåd med arrangemanget. Förhoppningsvis blir detta något större än det, vi brukar arrangera. Detta arrangemang kanske kan ge ringar på vattnet för oss kommande år.

Så gled vi sakta in i det nya året gått och trist. Det enda som lyste upp var kommunens mäktiga fyrverkeri från Sandgrundssudden på nyårsafton. Vi fick vänta på snön till de första dagarna i januari. När det sedan blev dags för Sweden Rally, blev det givetvis blidvader igen. De tycks dock klara sig hyfsat på vägarna ändå.

För vår del gäller det nu att greppa och förbereda årsmötet och kommande års aktiviteter.

Trivselgruppen har planerat en del akti-

Kön till fartyget var lång på lördagen

viteter inför våren sommaren, där även vi deltar. Bl.a. arrangeras en PUB-afton, där vi grillar och har trevligt i största allmänhet. I år kommer vi att få det lite extra festligt emedan vi skall inviga våra minor och torpeden, som då bör vara på plats.

Med hälsningar från Solens stad

Bert Ågren

Lysekil

2013 var ett bra år för Flottans Män Lysekil med bl.a. 13 nya medlemmar. Nu blickar vi framåt ett aktivt 2014. Ekonomin är sta-

bil och vi ser med tillförsikt fram emot årets aktiviteter.

Årsmöte kommer att hållas fredagen den 21 mars, då Veikko Larsson kommer att hålla ett föredrag om Göta Lejons sista provtur i svenska farvatten.

Lördagen den 17 maj kommer vi att arrangera räkfrossa på passagerarfartyget Windros med avgång kl:10.00 från Lysekils södra hamn med destination Bovallstrand och återkomst till Lysekil kl:15.00.

Torsdagskvällar i juli kommer vi att ha "öppet hus" i vår klubbstuga med servering av korv/bröd o kaffe och vi kommer att fira vårt 75-års jubileum lördagen 18 oktober.

Alla FM medlemmar är välkomna. Mer information kommer på vår hemsida

Van Carlzon.

Varberg

Skeppskväll

En mycket trevlig och intressant skeppskväll tillbringades vid Kustbevakningsstation i Falkenberg den 19 november, där stationschefen Stina Carlsson tog emot oss och presenterade verksamheten med övervakning av stora havsområden i Kattegatt. Mycket handlar om övervakning av fisket i Kattegatt, men även om olika utsläpp, som görs av mindre nogräknade skeppare.

Kustbevakningen ingår även som en betydande resurs vid sjöräddningsaktiviteter i samarbete med SSRS, Polisen, Marinen och räddningshelikoptrar.

Kvällen avslutades med en superb wienerkorv med alla tillbehör och öl.

Julbuffé

Inför den stundande julen arrangerades den traditionsenliga julbuffén i Marinstugan, den 7 december. En samtrimmad festkommitté såg till, att borden dekorerades

Varberg Navy Singers, fr v Lennart Berntsson, Bernt Eskilsborn, Göran Nordblad, Jan Steinbach, Per Callenberg och Bengt Asterling

och att julmaten tillagades efter konstens alla regler.

Under kvällen var stämningen hög och förgylldes av den nybildade sångkören "Varberg Navy Singers", ackompanjerade av Lennart Berntsson på munspel. De framförde bl a Eldarevalsen och Stilla natt, till gästernas stora förtjusning!

Tro det om ni vill, men självaste Tomten dök upp under kvällen med många fina paket.

Fullriggaren *Preussen*

Vår fina modell av fullriggaren *Preussen* har renoverats av konservator Bengt Pettersson i Göteborg. Modellen tillverkades av Gunnar Larsson, en av grundarna av Flottans Män i Varberg. Gunnar har även gjort modeller av fartyg, som finns på Sjöfartsmuséet i Göteborg.

Skeppskväll

Vår Skeppskväll den 6 februari hade temat "En yrkesdykares liv", som presenterades av dykaren Roger Lundberg, bosatt i Grimeton utanför Varberg. Roger, som ursprungligen kommer från Vuollerim i Lappland, fick sin dykutbildning vid Ingenjörstrupperna. Roger berättade om sitt yrkesliv som dykare med många minnen från olika delar av världen. I den rikhaltiga uppdragsfloran kan nämnas haveriet vid Tjörnbron, brobyggen i Sri Lanka, uppdrag i Vietnam och bygget av Öresundsbron.

Vi tackar Roger för en mycket intressant Skeppskväll, Roger blir också nu medlem i Flottans Män Varberg.

Kvällen avrundades med provning av dykhjälm och varmkorv med pilsner.

Göran Andersson

Roger Lundberg i berättartagen

Konservator Bengt Pettersson i sin verkstad i Göteborg, med fullriggaren *Preussen*

Full kontroll i byssan Bernt Eskilsborn och Bengt Asterling

Stina Carlsson

Ängelholm

Så kan vi lägga ytterligare ett års handlingar till arkivet och starta ett nytt verksamhetsår. Vet ni förresten vad som ofta händer? Jo ett arkiv är ett ställe, där saker och ting försvinner i bokstavsordning.

Vi avslutade 2013 med föredrag och där efter ett härligt julbord. Måndagen den 9 december hade vi tillsammans med F 10 Kamratförening och Barkåkrimoderaterna inbjudit riksdagsmannen och ledamoten av Försvarsutskottet, redaktör Hans Wallmark. Kvällens ämne var Försvarsberedningens vägval i en globaliserad värld. Wallmark är bosatt i Magnarp strax utanför Ängelholm. Han har varit kommunalråd på hemmaplan 2001 och redaktör för Nordvästra Skånes Tidningar här i sin hemstad. Innan kvällens föredrag hade vi en förträff i vår Kajuta med en enkel måltid. Tyvärr kunde ej Hans Wallmark delta i denna. Till träffen i Kajutan hade vi bjudit in dåvarande kommunalrådet i Ängelholm, Åsa Herbst, som nu på det nya året avgått på egen begäran. Till hennes efterträdare utsågs Robin Holmberg, endast 25 år gammal och därmed vårt lands yngste kommunledare. För övrigt deltog Jan Tornerhjelm, och Lars Hedström samt vår ordförande Lars Linde och våra duktiga män i köket, Björn Victorin och Göran Kristiansson. Bibliotekets Hörsal var välfylld denna kväll, trots alla julbord. Efter det mycket intressanta föredraget ställdes många frågor, innan den lyckade kvällen kunde avslutas, med att Hans Wallmark avtackades av arrangörerna.

Några dagar senare, fredagen den 13 december, avslutades året med ett lyckat och gott julbord i vår Kajuta, som denna kväll var välfylld både med god julmat och många medlemmar. Det är egentligen fantastiskt, att så många kommer. Vi är ju inte ensamma precis att duka upp till julbord i december.

Den 3 februari inbjöd F 10 Kamratförening till föredrags- och debattkväll på Hotell Valhall Park inne på gamla F 10-området. Ämnet för kvällens debatt var "Den svenska försvarsförmågan i en föränderlig omvärld. Skall Sverige gå med i Nato? Vid debatten deltog Sven Christer Nilsson, ledamot av Kungliga Krigsvetenskapsakademien, Gunnar Magnusson, andre sekreteraren i akademien, Johan Tunberger, försvarsdebattör, Hans Wallmark, ledamot i Försvarsutskottet, och Allan Widman, ordförande i EU-nämnden. Ledare för kvällens debatt var Martin Arkell, biträdande kommunikationsdirektör i Helsingborg. Debatten var mycket intressant och hade samlat nästan fullt hus. Publiken fick flera tillfälle att ställa frågor, som omgående besvarades. Ett drygt 10-tal Flottans Män tackar för en mycket givande och intressant kväll med F.10 Kamratförening som arrangör.

Måndagen den 3 mars hade vi, som jag redan i min förra krönika nämnde, föredrag på biblioteket, där vi lyssnade till advokaten Allan Widman om hans arbete i Försvarsutskottet.

Vårt årsmöte genomförde vi i Kajutan den 7 mars och den 11 april kl 1830 berättar vår kassör Anders Rick sjöräddningen i Torekov och dess verksamhet, där han själv är aktiv. Denna kväll serveras korv med bröd till självkostnadspris. Förteckna gärna i Röda pärm. Första maj kommer som vanligt Hemvärnets Musikkår, i år för 52 gången. Efteråt serveras den sedvanliga sillen. Som vanligt ska vi delta i Nationaldagsfirandet i Hembygdsparken den 6 juni. Detta är ett bra sätt för vår förening att visa upp sig på hemmaplan, en nog så viktig del i vår verksamhet. Söndagen den 6 juli har vi som vanligt korum på vår innergård kl 1100 med vår sjömanspräst Lennart Pettersson. Ef-

teråt serveras kaffe med dopp. Tisdagarna under resten av juli, den 8, 15, 22 och den 29 har vi öppet hus i vår Kajuta på Östergatan 89. Då bjuder vi på kaffe och våfflor mellan kl. 11.00 och 15.00. Passa på att besöka oss, om ni är i närheten av Ängelholm under dessa dagar.

På sensommaren i slutet på augusti har vi planerat en grillkväll och tänkt bjuda in vår danska vänförening I Köge. Se vår hemsida senare, www.flottansman.se/angelholm.

Glöm inte anmäla er i Röda pärm, tillgänglig i vår alltid söndagsöppna Kajuta. Vill man ringa är telefonnumret 0768-494861. Välkomna till ett nytt verksamhetsår!

Nu längtar vi efter våren,.

Gunnar Gunnarson

Försvarsdebatten.

Från vänster. Sven Christer Nilsson Gunnar Magnusson Sven Hirdman Hans Wallmark och Allan Widman.

En matbit i Kajutan före föredraget. Från vänster. Jan Tornerhjelm, Åsa Herbst, dåvarande kommunalråd, Lars Linde och Lars Hedström.

Anders Rick, till vänster och Bengt Ståhl avtackar Hans Wallmark för kvällens intressanta Föredrag

UPPLEV NÅGOT OFÖRGLÖMLIGT! ÅK MED ROBOTBÅTEN YSTAD STOCKHOLM (GÅLÖ) - KARLSKRONA TUR O RETUR I JUNI 2014!

Under resans gång gör vi ett antal stopp längs kusten och då har du möjlighet att åka med -
250 ton fartyg med 3 gasturbiner om närmare 13000 hk i 40 knop!!!

BAKGRUND OCH OM RESAN:
ROBOTBÅTARNA UTGJÖRDE KÄRNAN I DET SVENSKA SjöFÖRSVARET UNDER 80-TALET, ROBOTBÅTEN R142 YSTAD VAR EN AV DE SISTA FARTYGEN I TJÄNST, OCH TOGS UR TJÄNST 2005. NU ÄGS R142 YSTAD AV STATENS MARITIMA MUSEER OCH DRIVS AV DEN IDEELLA FÖRENINGEN FSVR, FÖRENINGEN SVENSKA ROBOTBÅTAR. SYFTET MED FÖRENINGEN ÄR ATT BEVARA FARTYGET I ORIGINALSKICK OCH I FULL DRIFT SAMT SPRIDA KUNSKAP OM FARTYGSTYPPENS ROLL I DET SVENSKA FÖRSVARET UNDER MER ÄN 30 ÅR.

DEN 6 JUNI 2014 ÖPPNAR MARINMUSEET I KARLSKRONA EN NY UTSÄLLNING MED FOKUS PÅ 80-TALET S KALLA KRIG, DÄR ERBJUDS MAN BL A EN UNIK NÄRKONTAKT MED RIKTIGA UBÅTAR I EN HEIT NY DIMENSION. DÅ ROBOTBÅTEN R142 YSTAD ÄR BYGGD I KARLSKRONA OCH I HÖGSTA GRAD VAR AKTIV I DEN SVENSKA FLOTTAN KRIG TIDEN FÖR DET KALLA KRIGET, SAMT ATT HENNES SYSTERFARTYG VÄSTERVIK ÄR ETT MUSEIFARTYG SOM LIGGER FÖRTÖJD VI MUSEET I KARLSKRONA, KOMMER VI I FSVR ATT GENOMFÖRA DENNA MILITÄRHISTORISKA RESA. VI ERBJUDER I SAMBAND MED DETTA ÄVEN ALLMÄNHETEN MÖJLIGHET ATT ÅKA MED! VI SES OMBORD I SOMMAR/ FSVR

RUTTPLAN STOCKHOLM-KARLSKRONA:

LÖRDAG 31/5
BEN 1: GÅLÖ-ÖXELÖSUND
BEN 2: ÖXELÖSUND-VÄSTERVIK
SÖNDAG 1/6
BEN 3: VÄSTERVIK-OSKARSHAMN
BEN 4: OSKARSHAMN-KALMAR
BEN 5: KALMAR-KARLSKRONA

RUTTPLAN KARLSKRONA-STOCKHOLM:

LÖRDAG 7/6
BEN 6: KARLSKRONA-KALMAR
BEN 7: KALMAR-OSKARSHAMN
SÖNDAG 8/6
BEN 8: OSKARSHAMN-VÄSTERVIK
BEN 9: VÄSTERVIK-ÖXELÖSUND
BEN 10: ÖXELÖSUND-GÅLÖ

1950:-

BILJETT/PRIS/BEN OCH PASSAGERARE
FÖRST TILL KVARN,
BOKA ER BILJETT REDAN NU!

LÄRTARE MÅLTID INGÅR OMBORD. TIDEN ÄR PRELIMINÄR
OCH VI RESERVERAR OSS FÖR EÅ ÄNDRINGAR OM RITE
FARTYGET NÅR UTSÄTT PASSAGERARANTAL FÖR RESA. RESA

Föreningen Svenska Robotbåtar
Bokning & hemsida:
www.robotbatar.se
Kontakt:
events@robotbatar.se
Eventansv. Gunnar Ålund 070-5135990
Ekonomi, Carina Granlund 070-7429500

STATENS MARITIMA MUSEER

MARINMUSEUM
KARLSKRONA

Föreningen Svenska Robotbåtar, FSVR

GIVING YOUR CAPABILITY THE **EDGE**

TRACKFIRE:
WHEN ONLY THE
BEST WILL DO

The Trackfire family of Remote Weapon Stations (RWS) consists of fully stabilised weapons and sensor systems that can operate in extreme conditions. Each version provides an adaptable multi-weapon solution that offers exceptional slew-to-cue and on the move hit performance as well as a state-of-the-art video tracker.

You can rely on Saab's *thinking edge* to deliver innovative, effective products and solutions that enhance your capabilities and deliver smarter outcomes.

www.saabgroup.com

SAAB

Mästare på autonoma system

Kockums AB har ändrat namn till ThyssenKrupp Marine Systems AB, men vi behåller samma fokus på marin högteknologi i världsklass – på ytan och under. Vi konstruerar, bygger och underhåller fartyg, ubåtar och örlogsmarina system med avancerad smygteknik. Verksamheten bedrivs i Sverige i Malmö, på Muskö och i Karlskrona

Piraya är vår senaste testplattform för autonoma system. Programmerbara, självgående farkoster som kan utföra farliga eller monotona arbetsuppgifter. Tillämpningarna finns både inom det militära och i det civila.

kockums.se

ThyssenKrupp Marine Systems

Årsbok för Marinmusei Vänner

Den femtiotredje utgåvan av Årsbok för Marinmusei Vänner kom ut strax före jul 2013. Årets upplaga är en buktett uppsatser i olika ämnen. Doktoranden Harry R:son Svensson har forskat om svenska örlogsofficerare i utrikes tjänst under 1800-talet och kommit fram till många överraskande slutsatser.

Snart 92-åriga sjökaptenen Rolf Andersson från Nyhamnsläge berättar i ett avsnitt om ett år som elev på skolskeppet Abraham Rydberg 1938 – 1939 och alla de vedermödor dåtidens elever mötte på segling från Göteborg till Australien och åter.

I Venedig finns på därvarande marinmuseum en hel våning med svenskt innehåll. Dåvarande marinattachén i Italien, kommandör Henning Hammargren, var den som tog initiativet till utställningen och fick stöd av dåvarande Marinstaben och Marinförvaltningen. Sveriges jagarköp 1940 gav impulsen till utställningen. Detlof Sjögren har skrivit en mycket intressant uppsats om detta för många svenskar okända museum.

Även kustartilleriet får sitt kapitel, den gång med historien om alla de 200-båtar, som tillfördes vapnet på 1950-talet och i många fall tjänade fram till kustartilleriets nedläggning år 2000. Författaren är pensionär från Dynapac i Karlskrona, men har kommit i kontakt med båtarna som värnpliktig vid KA 2 och som hemvärnsman. Det har blivit en mycket initierad redogörelse om dessa kustartilleriets slitvargar.

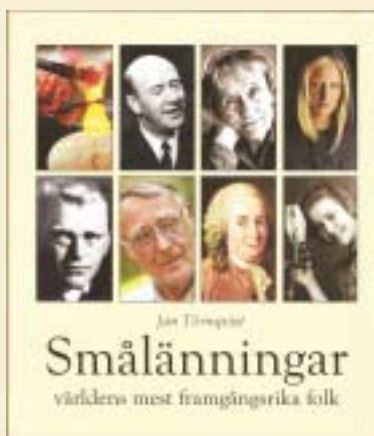
Boktryckaren och reservofficeren i flottan, Nils Abrahamson, är trogen skribent i årsböckerna och i årets upplaga medverkar han i två mycket välskrivna artiklar, dels om militärapotekaren i Karlskrona, Moses Söderström Södöö och hans släkt samt om författare med marin anknytning verksam i Karlskrona från slutet av 1600-talet till början av 1900-talet.

Vidare skriver Peter Althini om den danska staden Kristianopol, anlagd som ett gränsskydd mot Sverige och förhållandet till den nya örlogsstaden Karlskrona.

Boken är som vanligt kompletterad med ett omfattande bildmaterial.

Bengt Olof Melin 2013.

ISBN 978-91-979955-1-1

Smälänningar

Smälänningar är världens mest framgångsrika folk, skriver författaren Jan Törnqvist. Vem säger emot detta?

Vem käftar med Vilhelm Moberg, vem tar en strid med Ingvar Kamprad, vem bråkar med Astrid Lindgren och vem opponeerar sig mot Dag Hammarskjöld?

Det finns många fler än de ovan uppräknade. Vad sägs om Carolina Klüft, Carl von Linné, Esaias Tegnér, Axel Pettersson (Döderhultaren) och många andra.

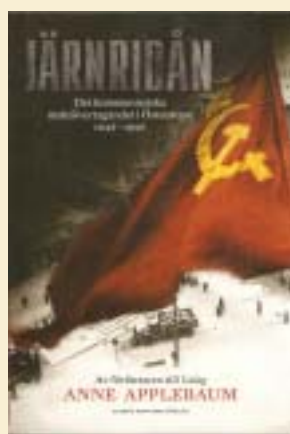
Om dessa och många andra märkesmän och kvinnor berättas i boken *Smälänningar*, sammanställd av Jan Törnqvist.

Det, kan jag lova, en stunds roande och intressant läsning, som man kan återvända till många gånger.

Boken är försedd med ett stort antal utomordentliga foton, som verkligen bidrar till intresset.

Massmedia i Stockholm AB.

ISBN 978-91-981040-1-1

Järnridån

Från Stettin vid Östersjön till Trieste vid Adriatiska havet har en järnridå sänkts över kontinenten.

Så uttalade sig Winston Churchill i ett tal 1946 och begreppet järnridå blev ett vedertaget begrepp under det kalla kriget.

Nu har författarinnan till boken om Gulag, Anne Applebaum, kommit med bo-

När Finland var Sverige

När Herman Lindqvist 1992 utkom med den första boken i serien Historien om Sverige, utlovade han som avslutning på serien en bok om det svenska Finland. Nu har den boken kommit och fått titeln *När Finland var Sverige*.

I nära 700 år var Sverige och Finland samma land. Någon gång på 1100-talet expanderade svearna österut och när riket växte fick alla invånare så småningom samma rättigheter och skyldigheter. Alla var svenskar, även de som talade finska, samiska eller tyska. De styrdes av samma kungar och samma riksdag och de utkämpade samma krig – mot Danmark, Ryssland och Norge.

Detta är för många okänt. Herman Lindqvist, som vuxit upp i Helsingfors, rättar nu till denna brist på kunskap. Och berätta, det kan han. Och när han gör detta känns det, som om Finlands historia är vår.

Albert Bonniers förlag.

ISBN 978-91-0-012911-8

ken *Järnridån* med undertiteln *Det kommunistiska maktövertagandet i Östersjön 1945 – 1956*.

Det är en riktig tegelsten på mer än 650 sidor, men inte mindre intressant och läsbar. Författarinnan har koncentrerat sig på tre länder, Östtyskland, Polen och Ungern och händelser där, som satte kommunismen i fråga.

Författarinnan visar, hur Stalin på ett hänsynslöst sätt utnyttjade det historiska läget och skapade kommunistiska lydstat i ett i grunden nytt politiskt och moraliskt system. Med hjälp av nya arkivfynd och aldrig tidigare publicerade vittnesmål skildrar Applebaum, hur livet gestaltade sig för de miljontals människor, som försökte anpassa sig till livet under terrorn, berövade både mänskligt hopp och världsliga tillgångar.

I tidningen Financial Times sägs, att boken är den bästa i vår moderna historia, man läst.

Albert Bonniers förlag.

ISBN 978-91-0-013519-5

Totalförsvarets ledning under kalla kriget

Ytterligare en bok I forskningsprojektet Försvaret och det kalla kriget har utkommit, nr 39 i ordningen. Denna gång handlar det om Totalförsvarets ledning under kalla kriget och författare är kustartilleristen Sten Munck af Rosenschöld, välkänd i Flottans Män för ett antal filmprojekt.

Författaren tar med oss på en resa, som startar i första världskriget och som slutar i samband med, att det kalla kriget tar slut.

I boken bjuds på mycket intressant läsning, hur det svenska totalförsvaret varit och var organiserat och inte minst, vilka svårigheter den svenska myndighetskulturen kunde innebära. Man frapperas också av alla de utredningar, som förekommit i kring verksamheten.

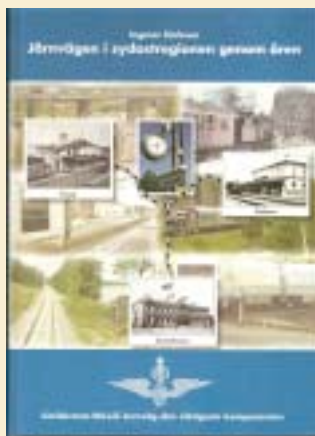
I förordet skriver professor Kent Zetterberg, ledare för forskningsprojektet, följande:

Sten Munck af Rosenschölds bok om Totalförsvarets ledning under det kalla kriget är en pionjärinsats, som behandlar ett ämne, som är både komplicerat och svårt att överblicka. Han klargör tydligt de stora skillnaderna, som fanns mellan att leda det militära försvaret och att leda de civila delarna av totalförsvaret. Han ger en initierad bild av det stora svenska totalförsvaret under det kalla kriget...och han ger en god bild av utredningar och organisation på området, vilket kommer att vara av stort värde i framtiden.

Boken kan beställas under adress: herman.faltström@fokk.eu. Boken kostar 150 kronor + porto 45 kronor.

FOKK:s hemsida, <http://fokk.eu> ger upplysningar om hur övriga böcker i projektet kan inhandlas.

Printfabriken Karlskrona.
ISBN 987-91-980498-7-9

Järnvägen i sydostregionen

Ingmar Elofsson är pensionerad örlogskapten, som efter pensioneringen gått över från minckrig till järnväg. Han har tidigare publicerat en bok om järnvägen Karlskrona – Torsås samt i samband med elektrifieringen av Kustpilen mellan Karlskrona och Helsingör ett häfte om denna järnväg. Nu aktuell bok har tagit sex år av arkivstudier, intervjuer och fotografering.

Onsdagen den 5 augusti 1874 invigdes under kunglig pompa och ståt Karlskrona – Wexjö Jernväg (CWJ). Samtidigt invigdes Kalmar Jernväg (KJ), som sträckan mellan Kalmar och Emmaboda kallades.

Till invigningen av järnvägen hade musikdirektören vid Flottans musikkår, Ferdinand Heimdahl, komponerat en marsch och en järnvägs galopp.

Många med anknytning till flottan har säkert många gånger ondgjort sig över tågen från Växjö mot Karlskrona och de ständiga stoppen. Men så fanns det fram till 1960-talet på sträckan 32 stationer och hållplatser, som tågen skulle göra uppehåll vid.

Det är en omfattande historieskrivning om banorna, från planering till invigning och den fortsatta verksamheten fram till våra dagar, som beskrivs i boken. Arbetet har bl.a. inneburit att gå igenom 14 hyllmeter handlingar i Riksarkivet, där har författaren studerat 71 årsberättelser om driften under den tid järnvägen var privatägd.

Men boken innehåller så mycket mera. Ett intressant område är planer för ett antal andra sträckningar i sydöstra delen av landet. Andra intressanta områden är järnvägens utveckling och rullande materiel längs linjen. Boken innehåller också ett antal berättelser om episoder, som inträffat längs banan,

Tre årtal förtjänar att särskilt omnämnas:

- 1874, då deras majestäter Kung Oscar II och Drottning Sofia invigde banan
- 1941, då banan förstärktes och inlemades i Statens Järnvägars område (SJ).
- 1955, då banan elektrifierades och ångloken sattes i reserv. Årsförbrukningen av stenkol minskade med 10 500 ton.
- 2013, då den helt ombyggda banan mellan Karlskrona och Emmaboda invigdes den 14 december.

I Karlskrona invigdes 1887 järnvägstunneln under Trossö in till varvet som landets andra järnvägstunnel efter tunneln under Södermalm i Stockholm. Karlskrona stad ville inte ha en tunnel, utan hänvisade till en dragning antingen väster om Trossö eller öster om. Det finns cirka 10 000 handlingar om denna tunnel i Krigsarkivet Inom varvsområdet skedde en omfattande utbyggnad av ett spårnät om cirka 10 kilometer, vilket var i bruk långt in på 1980-talet.

För den som är intresserad av järnvägs- och lokalhistoria är boken en guldgruva. Massor av fotografier höjer bokens värde.

Printfabriken AB, Karlskrona.

ISBN 978-91-637-4381-8

Bokrepresentatör Olle Melin

Bygga och befästa

Sedan 1600-talet har Fortifikationsverket och dess föregångare byggt och förvaltat fastigheter för Sveriges försvar, alltifrån tidiga borgar, befästa städer och regementen till dagens högteknologiska anläggningar.

Boken beskriver en tidsresa från stormaktsfästningen Marstrand över de omfattande byggprojekten i Sveaborg, Karlsborg och Boden, 1800-talets militära lägerplatser samt den stora regementsutbyggnaden i början av 1900-talet och landar i nutida utveckling och konvertering till andra ändamål.

Även 1900-talets befästningsbyggande beskrivs i boken.

Det är en okänd historia, som här berättas. Boken är välförsedd med gamla såväl som nya fotografier och kartor.

Huvudredaktör är Johan Mårtelius, som också skrivit några av kapitlen. Många i sammanhanget kända författare medverkar som Lars Ericson Wolke, Thomas Roth, Louise Nyström m.fl.

Fortifikationsverket/Arkitektur förlag.
ISBN 978-91-86050-82-5

Högt spel under ytan

Tänk att fortfarande, trots att det i dag är mer än 30 år sedan, är händelsen med U 137 lika aktuell. Författaren Christer Bjurman har skrivit en roman, som har sin utgångspunkt i händelserna runt den främmande sovjetiska ubåten i Karlskrona skärgård 1981. Christer Bjurman har varit sjöofficer under ett antal år, bl.a. som fartygschef på torpedbåtar och har upplevt det kalla kriget till sjöss. Han har också i sin civila karriär sysslat med arbete inom försvarsindustrin, Kockums och varit lobbyist åt industrin.

Mycket av vad han har upplevt under sitt liv, har han "kokat ihop" i en roman, som handlar om händelser, incidenter till sjöss, i luften och på marken. Huvudpersoner i denna roman är en kvinnlig svensk fartygschef, en rysk underrättelseman och en svensk toppolitiker.

Vi kan väl säga, att detta är lite av en repris på U 137. Du kommer att känna igen en del händelser. Frågan blir dock, kan det ha varit ett liknade diplomatisk/politiskt spel bakom händelsen med U 137, som det är i denna bok? Ja varför inte!

I denna roman kommer kraftmätning ske och den inträngande ubåten kommer att skadas svårt av svenska insatser. Men kravet på Ryssland, som erkänner att är deras ubåt, är liknande de som framställdes vid U 137 incidenten, en rysk ursäkt, vi inspekterar ubåten, vi bärgar ubåten och vi vill ha betalt, den lilla nationens stora krav mot stormakten.

Det har blivit en mycket läsvärd bo, som är svår att inte sträckläsa. Ibland undrar jag, hur kommer det hela att sluta och hur har Christer vävt ihop alla dessa händelser till ett elegant slut?

Vulkan. ISBN: 978-91-637-3144-0

Rolf Edwardson

Barsta fiskekapell

Det finns många fiskekapell längs Norrlandskusten, men kapellet i Barsta i Kramfors kommun från 1665 är ett av de äldsta och bäst bevarade. Byggnaden ser i princip ut, som den gjorde på 1600- talet och är mycket intressant att titta närmare på. Birger Olsson berättar i den här intressanta boken den spännande historien.

Mycket utrymme ägnas åt att beskriva det otroliga fisket efter strömming under Gävlefiskarnas tid från 1500- talet och de kommande århundrandena mot slutet av 1800- talet.

I ett kapitel med rubriken "En otrolig massa strömming" berättar Olsson om en avhandling år 1705 i Uppsala beträffande Ångermanland. Avhandlingen har skrivits av Erik M. Ström, som var son till Per Ström kyrkoherde i Nordingrå och prost i Södra Ångermanland.

Här fångas en så stor massa strömming, att det nästan inte går att tro på det. När strömmingen om våren kommer samman för att leka, samlas de i sådana massor, att de helt räcker botten på långa sträckor i havet. De står så tätt, att man knappast kan skilja dem åt med en stång. Ja, den som inte känner till saken, skulle kunna tro att vatt-net, medan havet är stilla och lugnt, har råkat i kokning. Så sjuder det liksom i en gryta.

Erik Ströms skildring av den ofantliga tillgången på strömming vid denna tid bekräftas av andra på 1700- talet, bland annat Matthias Nordal, som skrev en liknande avhandling om Medelpad 1716 och av Norrlands förste provinsialläkare, lektor Nils Gissler i Härnösand 1748.

I endast tre av de många fiskekapellen längs Norrlandskusten finns bibliska motiv på tak och väggar. Det gäller kapellen på Ulvön och i Barsta som målats av Roland Johansson Öberg samt i Trysunda, vars målningar har Olof Gåhlin som upphovsman.

Målningarna i Ulvö kapell utfördes 1719 och vid ungefär samma tid i Barsta. Olof Gåhlin målade i Trysunda kapell 1711. Trysunda hamn användes då som flottbas av Karl XII. Gåhlin var timmerman på ett av de större örlogsfartygen.

Omslaget visar fiskehamnen i Barsta med det intressanta kapellet från 1600- talet i skogskanten strax ovanför sjöbodarna
Foto Cecilia Granmo

Den märkligaste målningen i Barsta kapell är en ruskig historia om, vad som händer sedan hövdingasonen Shekem våldtagit den unga kvinnan Dina. Berättelsen finns i första Mosebok kapitel 34 och innehåller plundringar och mord på alla män i den lilla byn, där Shekem bor.

I Judits bok lade Gud ett svärd i Simons händer för att hämnas på de icke-judar, som våldtog Dina.

Berättelsen användes för att visa, hur tonåriga flickor bör uppfostras. Fiskarpoj-karna och fiskarkarlarna fick också en varning, om vad som kan hända den, som våldför sig på en flicka.

Birger Olsson är professor emeritus i teologi. Huvuddelen av de utmärkta bilderna är fotograferade av Olssons sonhustru Cecilia Granmo, verksam som präst i Enköping.

Förlag Själand (birger.olsson@teol.lu.se)

Uno Gradin, text och foto

Den ruskiga berättelsen om Shekem, som våldtagit den unga kvinnan Dina skildras i en målning i kapellet i Barsta. Foto Uno Gradin

Patrullbåtsboken

Lagom till jul kom den, Patrullbåtsboken. Det är en omfattande (över 300 sidor) bok om fartygens öden och äventyr, där Stefan Nilsson fungerat som huvudredaktör och författare. Men många tidigare befäl och sjömän ur besättningarna finns med bland skribenterna.

Patrullbåtssystemet utvecklades i slutet av 1970-talet, med erfarenheter från HMS

Jägaren, till en serie om sexton fartyg, som fördelades till fyra krigsdivisioner utmed den svenska kusten.

Boken inleds med ett förord av marinchefen Jan Thörnqvist och därefter följer ett stort antal kapitel med innehåll alltifrån fartygens tillkomst till slutliga avvecklingen i början av 200-talet.

Boken innehåller en mängd fakta men också skrönor, som visar på livet ombord och som på nytt ger mig möjligheten att citera Fritiof Nilsson Piraten:

- *Endast verkligheten kan vara fullständigt osannolik och*
- *Allt har hänt, men allt har ännu inte berättats.*

Det inledande kapitlet om fartygens tillkomst är av naturliga skäl faktafylld, men ger också en bra bild från projektering till färdigt bygge. Fartygen byggdes ju i Norge. De kommande kapitlen om skeppsteknik, provturer och stridsfartyget ger också en mängd fakta om fartygstypen. Trots robotbestyckning fick fartygen inte heta robotbåtar, vilket ansågs provocerande.

Kapitlet om, fartygsbesättningarna ger

fakta men också för den oinvigde besked om hur verksamheten ombord var organiserad.

Ett antal kapitel ger upplysningar om fartygens plats i organisationen, om fartygens rustning, om fartygschefer och officerare samt om fartygens avveckling.

Men för min del har kapitlet om besättningarnas krönikor väckt störst intresse. Ett sådant kapitel ger en helt annan bild av verksamheten än torra fakta hämtade ur en instruktions- eller loggbok. Läs och njut.

Boken har också den fördelen, att den är rikt illustrerad med bra bilder från fartygens verksamhet.

Det här är en bok, som har sin givna plats i ett marint bibliotek.

Till min glädje upptäcker jag i slutet av boken, att nu finns krafter för att fortsätta i samma anda. Närmast i tur står en bok om korvetterna och det är bara att hoppas på att det projektet blir verklighet.

Olle Melin

PS: Vill Du köpa boken, gå in på hemsidan www.seasafety.se och beställ. Boken kostar 375 kronor inklusive moms. Red

Fria vakten går iland.

Födelsedagar

Vi hyllar

95 år född

1919-05-17 Ivan Tolgén BANDHAGEN
1919-05-25 Arne Rydell VÄSTERÅS
1919-06-03 Arkitekt Gilbert Sultan ALINGSÅS
1919-06-10 Erik Andersson ÄNGELHOLM

90 år född

1924-04-05 Arthur Zaar TRELLEBORG
1924-04-05 Direktör Gösta Elvinder VISBY
1924-04-15 Kapten Ingvar Bredberg BAGARMOSSEN
1924-05-03 Vice konsul Carl-Anders Lundgren VARBERG
1924-05-16 Ingenjör Bengt Eriksson STOCKHOLM
1924-05-18 Sven Lindstrup MALMÖ
1924-05-25 Allan Skoog HALMSTAD
1924-06-05 Bo Hammarlund BÅSTAD
1924-06-15 Tore Tejler VARBERG
1924-06-29 Georg Salomonson HOVÅS

85 år född

1929-04-01 Kommendör Ulf Folke Adlén STOCKHOLM
1929-04-09 Civilingenjör Lars Berglöv NORRKÖPING
1929-04-17 Elinstallatör Elis Svensson V FRÖLUNDA
1929-05-01 Kjell Karlsson TRELLEBORG
1929-05-03 Bengt Ohlsson KARLSHAMN
1929-05-09 Ingenjör Hans Östergren SUNDSVALL
1929-06-08 Göran Florén KARLSHAMN
1929-06-15 Örlogskapten Sten-Ingvar Nilsson LA TURBIE
1929-06-16 Harriet Horn NORRTÄLJE
1929-06-20 Köpman Erling Ohlsson LYSEKIL

80 år född

1934-04-02 Karl-Erik Trelling TRELLEBORG
1934-04-05 Carl Erik Rydberg HALMSTAD
1934-04-07 Björn Lindell RAMNÅS
1934-04-09 Tekniker Malte Mellberg KVISSLEBY
1934-04-11 Jarl Kjellegård VÄLLINGBY
1934-04-24 Henry Roos TRELLEBORG
1934-04-26 Berno Helge Sverkersson STOCKHOLM
1934-04-27 Göte Nilsson HEMSE
1934-05-01 Kapten Inge Jaxvall FARSTA
1934-05-04 Bengt Larsson YTTERBY
1934-05-16 Birger Holgersson NORRKÖPING
1934-05-18 Tulltjänsteman Olof Andersson VÄSTERVIK
1934-05-20 Ing Sven Persson VÄRMDÖ
1934-05-23 Arne Bruhn FALKENBERG
1934-05-23 Pensionär Frank Modin TÄBY
1934-05-24 Fotograf Bo Tak V FRÖLUNDA
1934-06-10 Sven Lind KARLSHAMN
1934-06-13 Kalle Ljungberg KARLSSKOGA
1934-06-13 Per Hansson HALMSTAD
1934-06-17 Kommunalråd Tord Oscarsson HÄRNÖSAND
1934-06-23 Gunnar Johansson KARLSHAMN
1934-06-29 Harriet Jansson GRÄDDÖ

75 år född

1939-04-02 Ingemar Åström NORRKÖPING
1939-04-04 Tekniker Rolf Henriksson TIMRÅ
1939-04-06 Sten Persson VÄSTERVIK
1939-04-12 Eiler Danielsson Varberg
1939-04-13 Roland Pettersson SÖDERKÖPING
1939-04-16 Björn Askensjö HÄGERSTEN
1939-04-18 Pensionär Jan Wanhov V FRÖLUNDA
1939-04-19 Lars Isaksson HUDDINGE
1939-04-23 Nils Erik Anderson GÄLÖ

1939-04-24 Lars Lindstedt HANDEN
1939-04-26 Yrkeslärare Göran Hagman LUND
1939-04-26 Rune Wallin RÖDEBY
1939-04-28 Lars-Erik Karlsson VÄXJÖ
1939-04-28 Nils-Olof Nilsson BLIDÖ
1939-04-30 Busschaufför Dennis Olausson LYSEKIL
1939-05-01 Bertil Malmfors LINDOME
1939-05-01 Håkan Emanuelsson HALMSTAD
1939-05-01 Ulf Flodström NÄMNDÖ
1939-05-04 Stig Karlén JÖNKÖPING
1939-05-04 Svante Wänelöf NYNÄSHAMN
1939-05-05 Generalsekreterare Erik Kylengren STOCKHOLM
1939-05-06 Lars Tunér HAMMARÖ
1939-05-06 Veikko Bern TRELLEBORG
1939-05-08 Åke Westberg ÖSMO
1939-05-12 Tord Börjesson NYNÄSHAMN
1939-05-15 Curt-Göran Olsson SUNDSVALL
1939-05-24 Stig Helgesson VÄSTERVIK
1939-06-01 Bertil Nilsson HALMSTAD
1939-06-02 Sven Åke Persson VÄSTERHANINGE
1939-06-06 Lärare Åke Kimell VISBY
1939-06-11 Kapten Bernt Viksten GRISSLEHA MN
1939-06-12 Tomy Karlsson SÖLVESBORG
1939-06-18 Arne Sjölin TRELLEBORG
1939-06-19 Filip Wedin ÅSEDA
1939-06-29 Karl-Gustav O. Ekström KARLSKRONA

70 år född

1944-04-05 Per-Owe Andersson VÄSTERÅS
1944-04-13 Carl Fredrik Ebeling GÖTEBORG
1944-04-15 Per Standwerth NORRTÄLJE
1944-04-17 Kenneth Magnusson NORRKÖPING
1944-04-19 Bo Ivarsson LAMMHULT
1944-04-20 Löjtnant Leif Stenqvist ÖSMO
1944-04-22 Roland Jansson GÖTEBORG
1944-04-23 Karl-Olof Lennartsson GRUNDSUND
1944-04-23 Per-Erik Thorbjörnsson HALMSTAD
1944-04-24 Jan-Erik Jansson GRÄDDÖ
1944-04-26 Bertil Hansson TORSLANDA
1944-04-28 Örlogskapten Nilas Nilsson VIKBOLANDET
1944-04-30 Betnt Bertsson KARLSKRONA
1944-04-30 Förs.ingenjör Leif Andersson V FRÖLUNDA
1944-05-02 Ingenjör Leif Jonsson UPPLANDS VÄSBY
1944-05-04 Bertil Prodenius GENEVAD
1944-05-04 Birger F. Sörensson DROTTNINGSKÄR
1944-05-05 Kenneth Swanvall STOCKHOLM
1944-05-05 Robert Fahlman HÄRNÖSAND
1944-05-07 Charles Eriksson ÖDESHÖG
1944-05-07 Håkan Ekberg NORRKÖPING
1944-05-07 Stig Arne Broqvist Filipstad
1944-05-07 Åke Svensson HALMSTAD
1944-05-08 Christer Carlen HALMSTAD
1944-05-08 Ingemar Cederqvist VÄSTERÅS
1944-05-10 Bo Johansson VÄSTERVIK
1944-05-12 Hans Carlsson MALMÖ
1944-05-14 Bernt Klevinge BRANDBERGEN
1944-05-14 Fiskare Bertil Svahn BUA
1944-05-16 Örlogskapten Jan Hallström JÖNKÖPING
1944-05-19 Sven Norberg KATTHAMMARSVIK
1944-05-21 Lars W Grönberg VISBY

1944-05-26 Nils-Erik Israel ONSALA
 1944-05-27 Ingenjör Jan Erik Sarwe LIDINGÖ
 1944-05-28 Bengt-Åke Johanson NYNÄSHAMN
 1944-05-30 Mats Eriksson KARLSTAD
 1944-06-01 Marindirektör Lars Källemark LYCKEBY
 1944-06-06 Håkan Jonsson VÄSTERVIK
 1944-06-06 Håkan Beckius OXELÖSUND
 1944-06-08 Curt Szymaszko TRELLEBORG
 1944-06-08 Ingeniör Ragnar, Bertil Gustavsson Handen
 1944-06-09 Sjukvårdare Björn Hagbäcker VÄSTERVIK
 1944-06-09 Pensionär Claes Nerhagen VEJBYSTRAND
 1944-06-10 Bankdirektör Anders Sigrén TYRESÖ
 1944-06-12 Lars Wallen STOCKHOLM
 1944-06-12 Yngve Nilsson GRÄDDÖ
 1944-06-13 Birgitta Nordenbris STOCKHOLM
 1944-06-13 Johan Fredriksson TREKANTEN
 1944-06-14 Lars-Ove Reis MOLKOM
 1944-06-16 Rune Bengtsson STOCKHOLM
 1944-06-19 Bygging Leif Olsson SALTSJÖ-BOO
 1944-06-24 Hasse Rådlund GÖTEBORG
 1944-06-29 Överstelöjtnant Allan Viberg HÄRNÖSAND
 1944-06-30 Hans Göran Östervall VÄSTERVIK
65 år född
 1949-04-01 Mättningsman Kenneth Hansen LYSEKIL
 1949-04-02 Hans Landberg NORRTÄLJE
 1949-04-02 Jens Antonsson LYSEKIL
 1949-04-02 Martin Eklund SÖRÅKER
 1949-04-08 Liss-Anders Andersson MALMÖ
 1949-04-15 Örlogskapten Claes Grönberg VENDELSÖ
 1949-04-17 Jan Eriksson Norrköping
 1949-04-21 Krister Joelsson KARLSKRONA
 1949-04-23 Håkan Nilsson TOFTA
 1949-04-24 Maskinist Lars Svensson LYSEKIL
 1949-05-05 Förman Ingvar Käll HALMSTAD

1949-05-13 Thomas Frisk ÄLANDSBRO
 1949-05-16 Sven Sundqvist ALNÖ
 1949-05-17 Ingenjör Ulf Jansson PARTILLE
 1949-05-28 Säljare Teddy Jansson SALTSJÖ-BOO
 1949-06-03 Sture Eugen Thorngren ÅKERSBERGA
 1949-06-14 Bertil Johnson LUND
 1949-06-21 Örlogskapten Christer Wallin VISBY
 1949-06-23 Bosse Oskarsson VARBERG
60 år född
 1954-04-08 Ulf Ögren HÄRNÖSAND
 1954-04-10 Sjöingenjör Olaf Andersén STOCKHOLM
 1954-04-11 Ingenjör Jan-Olof Larsson SKARA
 1954-04-11 Säljare Tallinksilja Reet Frid TÄBY
 1954-05-01 Sverker Edström VÄSTERVIK
 1954-05-04 Förskollärare Hans-Enar Ritzén SUNDBYBERG
 1954-05-04 Kommunalarb Jan-Krister Ritzen SUNDBYBERG
 1954-05-06 Olle Ohlsson TVÅÅKER
 1954-05-18 Michael Rapp HALMSTAD
 1954-05-24 Johan Eriksson FÄRJESTADEN
 1954-05-31 Kapten Christoffer Toll STOCKHOLM
 1954-06-06 Arbetsledare Roger Lennehed BRO
 1954-06-14 Morgan Ask LYSEKIL
 1954-06-22 Anders Kindmo TRELLEBORG
 1954-06-24 Christer Kärrman KARLSHAMN
50 år född
 1964-04-22 Verkst Direktör Jan Lundin VAXHOLM
40 år född
 1974-04-30 Antonio Toscano JÄRFÄLLA
 1974-05-03 Tomas Wässingbo MALMÖ
30 år född
 1984-05-31 Sjökapten Robert Johansson SUNDSVALL
 1984-06-07 Johan Karlsson VÄSTERHANINGE

Nya medlemmar

Vi hälsar följande medlemmar välkomna och önskar att alla skall få mycket glädje av medlemskapet.

Gotland

Tim Johansson
 Stig-Ove Sandelin
 Karl-Axel Virgin

Göteborg

Mats Jakobsson
 Michael Weber

Jönköping

Anders Frönell

Kalmarsund

Steve Dahlin
 Kent Nahlman

Karlshamn

Göran Börjesson
 Per-Ola Johansson
 Mats Persson
 Per Risholm

Karlskrona

Kenneth Fager
 Olof Håkansson

Sven Andersson

Stig Arne Broqvist
 Anders Johansson
 Bo Johansson
 Lars Pettersson

Malmö

Daniel Håkansson
 Roger Strömberg

Norrköping

Krister Andersson
 Michael Hagberg
 Lennart Hellgren
 Rune Birger Johansson

Norrtälje

Eva Landberg
Stockholm
 Claes Bäckdahl
 Peter Häggström
 Per Nordlöv
 Christer Wiklund

Sundsvall

Leif Martinelle
 Erik Rydell

Nils Rydell

Södertälje

Christer Molin

Trelleborg

Bengt Åkesson

Varberg

Eiler Danielsson
 Rolf Johansson
 Lennart Lempke
 Arne Sikö

Västervik

Anders Olsson
 Bo Pauhlsson
 Sven-Olof Svensson

Växjö

Saul Maltzeff
 Robert Winton

Avlidna kamrater

Göte Andersson FALKENBERG
född den 28 december 1915 avliden den 14 april 2013
Sigvard Arvidsson KARLSKRONA
född den 11 juli 1925 avliden den 23 december 2013
Sune Bandelin BURGSVIK
född den 1 maj 1932 avliden den 9 november 2013
Lars Björkman VÄLLINGBY
född den 24 juni 1945 avliden den 14 januari 2014
Curt-Erik Borg NORRAHAMMAR
född den 8 april 1939 avliden i oktober 2013
Knut Brandt ANGERED
född den 31 oktober 1925 avliden den 6 november 2013
Nicke Bratt ANGERED
född den 21 maj 1920 avliden den 1 juli 2013
Stig Eliasson ALVESTA
född den 29 april 1931 avliden den 1 januari 2014
Rolf Fabricius-Hansen NYNÄSHAMN
född den 30 mars 1930 avliden den 26 november 2013
Gunnar Gustavsson BRAÅS
född den 1 september 1926 avliden den 6 januari 2014
Flemming Hansson HISINGS BACKA
född den 3 september 1937 avliden den 18 november 2013
Sven Erik Janevik GÖTEBORG
född den 11 juli 1942 avliden den 10 januari 2014
Gustav Johannesson KARLSKRONA
född den 5 september 1928 avliden den 5 december 2013
Bengt Johansson VÄSTERÅS
född den 31 juli 1938 avliden den 29 mars 2013
Lennart Johansson V FRÖLUNDA
född den 30 augusti 1922 avliden den 21 december 2013
Erik Lindholm STOCKHOLM
född den 22 december 1936 avliden den 24 november 2013
Key Lundgren SUNDSVALL
född den 6 februari 1944 avliden den 12 november 2013
Bertil Mattsson SÖDERTÄLJE
född den 21 oktober 1931 avliden den 23 januari 2014
Bror Nestlander KARLSKRONA
född den 23 juli 1926 avliden den 13 januari 2014
Sten Nilsson STOCKHOLM
född den 18 augusti 1921 avliden den 14 januari 2014

Einar Norsell KARLSHAMN
född den 2 november 1932
Nils-Gunnar Norén HALMSTAD
född den 31 maj 1923 avliden den 21 november 2013
Per Erik Odd TUNGELSTA
född den 2 januari 1935 avliden den 1 maj 2013
Rune Olsson LYSEKIL
född den 25 januari 1925 avliden den 23 augusti 2013
Mogens Petersen MATFORS
född den 8 maj 1938 avliden den 5 november 2013
Bengt-Ove Pettersson RONNEBY
född den 29 april 1945 avliden den 25 oktober 2013
Yngve Pettersson SKÄRHOLMEN
född den 1 juni 1927 avliden den 29 december 2013
Bertil Redenheim V FRÖLUNDA
född den 25 september 1922 avliden den 17 november 2013
Sven Rubensson TVÅÅKER
född den 22 februari 1931 avliden i december 2013
Bertil Rudelöv VÄXJÖ
född den 25 april 1936 avliden den 11 januari 2014
Kurt Sandberg LYSEKIL
född den 17 maj 1934 avliden den 29 december 2013
Lars-Henrik Schütt HALMSTAD
född den 3 mars 1942 avliden den 5 januari 2014
Hans Sjövall LYCKEBY
född den 12 augusti 1931 avliden den 8 december 2013
Lars Stensiö ENEBYBERG
född den 21 februari 1933 avliden den 26 november 2013
Alf Stjernström VARBERG
född den 11 februari 1940 avliden den 19 december 2013
Christer Svanbeck SOLLEFTEÅ
född den 28 juni 1947 avliden den 23 november 2013
Olle Söderberg VÄSTERHANINGE
född den 7 augusti 1939 avliden den 8 januari 2014
Helge Wall HANDEN
född den 18 juni 1934 avliden den 21 november 2013
Sven-Olof Winterhag GÖTEBORG
född den 16 april 1927 avliden den 18 november 2013
Per Öhman RÖDEBY
född den 22 mars 1945 avliden den 5 januari 2014

**Hedra våra avlidna kamraters
minne med en gåva till Flot-
tans Män. Pg 5 88 19-4.**

**Efter Din betalning sänder
FM kansli blanketten till de
sörjande.**

En välkänd profil ur tiden

Lennart Johansson avled mycket hastigt och oväntat före jul. Han blev medlem redan 1974 och innehade styrelseposter under flera år. Han har även utanför styrelsen alltid varit uppmärksam på, hur föreningen har utvecklats och alltid haft synpunkter och förslag. Hans artiga och belevade uppträdande gjorde, att han var känd av de allra flesta i föreningen och också utanför densamma. Han var en trägen besökare i Marinstugan och var under många år anlitad som mötesordförande vid årsmötena, även riksårsmöten. Han var också under många år anlitad av hembygdsföreningen i Västra Frölunda som guide vid rundvandringar på Nya Varvet.

Under senare år tog han och den likaledes under 2013 bortgångne Lennart Möller initiativ till en besöksgrupp som besökte äldre och sjuka medlemmar, som inte längre kunde besöka Marinstugan och våra aktiviteter, en verksamhet som blev mycket uppskattad.

Förhoppningsvis lever denna verksamhet kvar även efter deras bortgång. Lennart blev 91 år.

Bertil Andreasson
Flottans Män Göteborg

Kontaktmän i förbundsstyrelsen och lokalföreningar

Styrelse och lokala föreningar kan även nås via hemsidan www.flottansman.se

Förbundsstyrelse och kansli

Förbundsordf	Johan Forslund	08-571 448 51	Dagsverkswägen 14	134 65	INGARÖ	forslund1@tele2.se
Vice förb.ordf	Jan Wikberg	063-12 95 62	Spovvägen 33	831 62	ÖSTERSUND	janwikberg35@gmail.com
Sekreterare	Bo Schagerberg	08-530 447 57	Månbergsvägen 4	140 39	NYNÄSHAMN	bo.sch@bredband.net
Sekreterare	Örjan Sterner	08-745 23 02	Odenvägen 19	136 42	HANINGE	orjan.sterner@bredband.net
Kanslichef	Lennart Bresell	070-774 31 83	Balingsnäs vägen 92	141 34	HUDDINGE	lennart.bresell@telia.com
Medlemsregister	Lennart Bresell	070-774 31 83	Balingsnäs vägen 92	141 34	HUDDINGE	lennart.bresell@telia.com
Infoansvarig	Bo Schagerberg	08-530 447 57	Månbergsvägen 4	140 39	NYNÄSHAMN	bo.sch@bredband.net
Webbmaster						
Kansli	Flottans Män	08-678 09 08	Teatergatan 3 Öppet tisdagar 9-16	111 48	STOCKHOLM	riksforbundet@flottansman.se

Region Nord

Representant i förbundsstyrelsen: **Jan Wikberg.**

Härnösand	Lars Sellgren	0611-196 34	Hagagatan 74	871 40	HÄRNÖSAND	
Sundsvall	Bertil Graeve	060-57 97 14	Borevägen 5	860 32	FAGERVIK	
Östersund	Jan Wikberg	063-12 95 62	Spovvägen 33	831 62	ÖSTERSUND	janwikberg35@gmail.com

Region Mitt

Representanter i förbundsstyrelsen: **Örjan Sterner, Bo Schagerberg och Lars Engvall.**

Gotland	Olof Berglund	0498-21 51 75	Lyegatan 22	621 43	VISBY	berglund.olof@telia.com
Föreningslokal:	Marinstugan	070-164 79 24	Södevägen 56 B	621 58	VISBY.	(Stugvärdens hemtelefon)
Haninge	Lars Engvall	08-777 95 26	Lilla Hundens gata 422	136 64	HANINGE	engvall.lars@telia.com
Norrköping	Robert Hillgren	070-836 59 92	Utsätter 9	610 28	VIKBOLANDET	robert.hillgren@telia.com
Föreningslokal:	Marinlokalen	011-13 84 25	Saltängsgatan 48	602 38	NORRKÖPING.	flottansman@telia.com
Norrköping	Kenneth Lundgren	0176-23 48 36	Floragatan 9	761 31	NORRTÄLJE	kenneth.lundgren44@gmail.com
Föreningslokal:	"Marinlokalen".		Götgatan 14 A	761 64	NORRTÄLJE.	(ej postmottagning)
Nynäshamn	Kjell Johansen	08-520 182 10	Båtsmansvägen 13	149 31	NYNÄSHAMN	k.r.johansen@tele2.se
Stockholm	Örjan Sterner	08-745 23 02	Odenvägen 19	136 42	HANINGE	orjan.sterner@bredband.net
Kansli	Flottans Män	08-611 10 11	Teatergatan 3	111 48	STOCKHOLM.	sthlm@flottansman.se
Södertälje	Thomas Westerberg	073 7463669	Ekenbergsgatan 30	152 43	SÖDERTÄLJE	t_westerberg@hotmail.com
Föreningslokal:	Notholmen	08-55 15 50 14	Hörningsholm,		MÖRKÖ	(ej postmottagning),
Västerås	Stieg Andersson	0708-908616	Bäckvägen 6	734 51	KOLBÄCK	vasteras@flottansman.se
Föreningslokal:	Flottans Män		Slakterigatan 10	721 32	VÄSTERÅS	stieg.andersson@swipnet.se

Region Syd

Representanter i förbundsstyrelsen: **Carl-Erik Edström och Rolf Pärnhem.**

Kalmarsund	Benkt Hammarlund	0480-227 03	Drott. Margaretas väg 27A	392 45	KALMAR	abe@hammarlund.net
Karlshamn	Rolf Pärnhem	0454-19 611	Drottninggatan 22	374 35	KARLSHAMN	parlnhem@telia.com
Föreningslokal:	Flottans män	0454-163 40	Lärksgatan 2	374 34	KARLSHAMN	
Karlskrona	Göran Löfgren	0455-150 12	Alebrunnsvägen 26	371 42	KARLSKRONA	goran.lofgren@tele2.se
Kristianstad	Lars-Ingvar Elofsson	044-23 50 31	Byastensvägen 10	291 77	GÅRDS KÖPINGE	navyman@tele2.se
Malmö	Jörgen Persson	0413-603 44	Vångavägen 9	241 32	ESLÖV	malmö@flottansman.se
Trelleborg	Göte Lindberg	0410-401 84	Syréngatan 3	231 53	TRELLEBORG	gotelindberg@hotmail.com
Västervik	Carl-Erik Edström	0490-184 20	Sjöviksgatan 2	593 42	VÄSTERVIK	familjennord@bredband.net
Växjö	Sten Svensson	0470-811 74	G:a Teleborgsvägen 12	352 55	VÄXJÖ	leifcarlsson41@hotmail.com

Region Väst

Representanter i förbundsstyrelsen: **Lars Linde och Bertil Andreasson.**

Göteborg	Bertil Andreasson	031-29 37 57	Stenängens lycka 18	423 36	TORSLANDA	andreasson.bertil8@gmail.com
Föreningslokal:	Marinstugan	031-29 07 23	Örlogsvägen 6, Nya Varvet.	426 71	V.FRÖLUNDA	flottansmangoteborg@telia.com
Halmstad	Kjell Jönsson	035-13 01 44	Norra vägen 21	302 32	HALMSTAD	kjellgudd@gmail.com
Föreningslokal:	Marinstugan	035-10 84 22	Dragvägen	302 38	HALMSTAD	halmstad@flottansman.se
Jönköping	Jan Johansson	070-493 51 98	Nätebäcken, Sågen 1	566 93	BRANDSTORP	jangustav.olander@telia.com
Karlstad-Värmland	Göte Rahm	054-15 52 05	Stinsgatan 2	652 26	KARLSTAD	gote.rahm@live.se
Lysekil	Jackie Lindebäck	0523-133 60	Dalskogen 169	453 41	LYSEKIL	jackie@bpplast.no
Varberg	Göran Andersson	0340-67 10 40	Anders Petters gata 6	432 54	VARBERG	elg07@telia.com
Föreningslokal:	Gamla tullhuset	070-391 04 26	Otto Torelles gata 3	432 44	VARBERG.	
Ängelholm	Lars Linde	0431-141 18	Lupingatan 9	262 62	ÄNGELHOLM	
Föreningslokal:	Flottans Män	0768-49 48 61.	Östergatan 89	262 00	ÄNGELHOLM.	

Vid definitiv eftersändning
återsänds försändelsen till:
FLOTTANS MÄN
Teatergatan 3,
111 48 STOCKHOLM

Rakt söderut från Karlskrona ligger den danska ögruppen Ertholmene. Många kallar ögruppen för Christiansö, som tillsammans med den gångbroförbundna Fredriksö är ögruppens två bebodda öar.

Det fanns ingen fast befolkning på öarna förrän under 1600-talet. 1684 beslutade Christian V att en fästning skulle byggas på öarna omkring den naturliga hamnen. Fästningen kom att heta Christiansø och den andra sedermera bebodda ön fick namnet Fredriksö efter Fredrik IV. Fästningen var en pendang till den anlagda örlogsstaden i Karlskrona. Fästningen bestod av två torn, ett på varje ö, samt ett antal bastioner och ringmurar. Fästningens andra byggnader uppfördes omkring hamnen. Fästningen fungerade som militär anläggning fram till 1855. Öarna, som tillhör Bornholm, var svenska (liksom Bornholm) åren 1658-1660.

Efter fästningstiden har öarna främst varit ett fiskeområde. Många av de gamla militära anläggningarna finns dock kvar och är idag kulturskyddade. Detta har också gjort att öarna har blivit ett turistmål, varje år besöks de av 60 000 - 80 000 turister.

Befolkningsantalet var som störst 1810 med 829 personer. Antalet fastboende minskade drastiskt, närt fästningen lades ned. Idag har öarna drygt 90 invånare.

Olle Melin

En pärla i Östersjön

